

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Ümummilli liderin anım günündə məzarı ziyarət edilib

Dekabrın 12-də müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, dünya şöhrətli siyasi xadim, Ümummilli lider Heydər Əliyevin (1923-2003) vəfatının 19-cu ildönümü tamam oldu.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Fəxri xiyabana gələrək Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər.

Prezident İlham Əliyev Ulu öndərin məzarı önünə əkilil qoyub. Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirilib.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ulu öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da məzarı üzərinə gül dəstələri qoyublar.

Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad edilib, məzarları üstünə gül dəstələri düzülüb.

davamı səh. 2-də

Laçın-Şuşa yolundakı aksiya cəmiyyətdəki haqlı narahatlığın ifadəsidir

Xəbər verdiyi kimi, Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərində təbii sərvətlərin qanunsuz istismarına etiraz əlaməti olaraq Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatlarının

təmsilçiləri, ekoloqlar, fəallar və könüllülərin iştirakı ilə dekabrın 12-də Laçın-Şuşa yolunda dinc aksiya başlanıb.

Dekabrın 13-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi – Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədovla birgə Bakıdakı xarici diplomatik korpusun nümayəndələrini Laçın-Şuşa yolundakı vəziyyət barədə məlumatlandırıb.

Hikmət Hacıyev görüşdə diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycanın faydalı qazıntı yataqları işğal altında olduğu müddətdə qanunsuz istismar edilib. “Qızılbulaq” və “Dəmirli” faydalı qazıntı yataqlarının qeyri-qanuni istismarı bu gün də davam edir. Son vaxtlar faydalı qazıntı yataqlarının yerləşdiyi ərazidə yük maşınlarının keçidinin intensivləşdiyi müşahidə olunub. Bu məsələ Azərbaycanın müvafiq dövlət qurumları tərəfindən monitorinq aparılaraq aşdırılıb.

davamı səh. 2-də

“Şuşanın 4 fəslı”ndən qıs

Xəbər verdiyimiz kimi, “Şuşa ili” çərçivəsində Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatlığı və Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə “4 seasons of Shusha” (“Şuşanın dörd fəslı”) adlı beynəlxalq fotoqrafiya layihəsi həyata keçirilir.

Layihə üzrə məşhur fotoqraflar Şuşa şəhərinə səfərlər edir və hər fəsil üzrə fotolar çəkirlər. Layihə Almaniya, Türkiyə, Finlandiya və İsveçrənin tanınmış fotoqraflarının iştirakı ilə reallaşır. Hüseyn Taşkın (Türkiyə), Reto Guntli (İsveçrə) və Tiina Itkonen (Finlandiya) bu beynəlxalq layihədə iştirak edərək müvafiq olaraq yaz, yay və payız fəsillərindən fotoları lentə alıblar.

davamı səh. 2-də

“Keşikçidag” qoruğunun 15 illiyinə həsr olunmuş konfrans

səh. 4

Bursa “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” estafetini Şuşaya verdi

Xəbər verdiyimiz kimi, 8-9 dekabr tarixlərində Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun təşəbbüsü və təşkilatlığı, Bursa Böyükşəhər Bələdiyyəsinin dəstəyi ilə Bursada Şuşa Günləri keçirilib. Silsilə tədbirlər 2022-ci ildə “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” olan Bursa şəhərinin bu missiyanı Azərbaycanın Şuşa şəhərinə təhvil verməsi münasibətilə təşkil olunub.

Tədbirlərin açılış mərasimində Bursa Böyükşəhər Bələdiyyəsinin başqanı Alınur Aktaş, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Günay Əfəndiyeva, TÜRKSOY-un baş katibi Sultan Raev, Türk Dövlətləri Təşkilatının baş katibi Kubançibek Ömrəliyev, Bursa valisi Yakup Canbolat və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov çıxış ediblər.

Təşəbbüs barədə danışan Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Günay Əfəndiyeva qeyd edib ki, 2022-ci ildə “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” statusunu layiqincə daşıyan Bursadan sonra gələn il bu estafeti Azərbaycan mədəniyyətinin beşiyi Şuşa davam etdirəcək. Bununla bağlı Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu Bursada Şuşa Günlərinin keçirilməsi təşəbbüsünü irəli sürdü və bu tək-

lif dəstəklənərək, Səmərqənddə Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə görüşündə (11 noyabr – red.) qəbul olunan Bəyannamədə öz əksini tapdı. Bu həm də yeni və gözəl bir ənənənin başlanğıcı sayıla bilər.

“Bursada keçirilən Şuşa Günlərində iki qədim şəhər görüşür. Bu, iki şanlı keçmişin, şanlı tarixin vəhdətidir. Bu təşəbbüs

vaxtilə Ulu öndərimiz Heydər Əliyev tərəfindən söylənilən və artıq kəlamə çevrilən “Bir millət, iki dövlət” fəlsəfəsinin bariz nümunəsidir. Bu tədbirlərin məqsədi Qarabağın mədəniyyətini, Şuşanın mədəni irsini dünyaya tanıtmadır”, – deyərək Günay Əfəndiyeva bildirib.

davamı səh. 8-də

Azərbaycan Memarlar İttifaqının XX qurultayı keçirilib

Qırx dörd günlük Vətən müharibəsində parlaq Zəfərin ardınca həzrəti ən ümdə hədəflərimiz – azad olunmuş əzəli yurdlarımızda bütün zəruri infrastrukturun sürətlə qurularaq həyatın dirçəldilməsi, xarabalığa çevrilmiş şəhərlərimizin, kəndlərimizin yenidən abadlaşdırılması və mədəniyyət yadigarlarımızın əvvəlki görkəminə qaytarılması – Azərbaycan memarlığı qarşısında da tələsəlməz vəzifələr irəli sürür.

Bu sözlər Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Memarlar İttifaqının (AMİ) XX qurultayına ünvanladığı məktubunda vurğulanı.

Məktubda qeyd olunur ki, çoxəsrlilik bir yol keçən və özlü-nəməxsus dəst-xətti ilə hər zaman seçilən Azərbaycan memarlığı xalqımızın mədəniyyət

salnaməsində layiqli yer tutur. Dövrün arxitektura üslublarını və milli memarlığın böyük təcrübəsini özündə birləşdirən uğurlu layihələr əsasında ötən müddət ərzində Azərbaycanda şəhərsalma sənətinin yüksək mədəni-estetik təsir gücünə malik qiymətli nümunələri yaradılıb. Dövlət müstəqilliyinin bərpasın-

dan sonra ölkəmizdə memarlıq və şəhər quruculuğu sahəsindəki yeni təzahürlər modern üslublu tikililərin və monumental komplekslərin dizayn həllində özünü qabarıq göstərib.

Dövlət başçısı Azərbaycan memarlarına gələcək fəaliyyətlərində müvəffəqiyyətlər arzulayıb.

AMİ-nin XX qurultayı dekabrın 9-da Beynəlxalq Muğam Mərkəzində keçirilib.

Əvvəlcə Azərbaycan Memarlar İttifaqı İdarə Heyətinin üzvləri Fəxri xiyabanda ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər, məzarın önünə əkil

və gül dəstələri qoyulub. Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da məzarı üzərinə tər güllər düzülüb.

Həmçinin Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsi yad edilib və “Əbədi məşəl” abidəsinin önünə əkilil qoyulub.

Tədbirdən əvvəl iştirakçılar və qonaqlar Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin foyesində təşkil olunan “Azərbaycan memarlarının nailiyyətləri” sərgisi ilə tanış olublar.

davamı səh. 3-də

Xoşbəxt olmaq üçün sehrli toxunuş

Soyuq qış axşamı və tamaşaçı hərarətinin ağuşunda klassik musiqi gecəsi. Bundan gözəl nə ola bilər?

Dekabrın 9-da M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında görkəmli dirijor və bəstəkar Niyazinin sənət işigünə yığılmışdıq. Zəldə bir dəne də boş yer yox idi. Sözsüz ki, klassik musiqi həvəskarlarımız kifayət qədərdir və bu məkanda mütəmadi belə konsertlər olur. Amma gecənin

özəlliyi musiqi dünyamıza sehrli çubuğu (dirijor) ilə toxunaraq, ən fərqli zövqlərdəki tamaşaçıların da diqqət və marağını cəlb edə bilən, sağlığında əfsanəyə çevrilmiş Maestro da idi...

Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatlığı ilə Niyazinin 110 illik yubileyinə həsr olunmuş möhtəşəm konsertdən öncə Əməkdar incəsənət xadimi, musiqişünas Zümrüd Dadaşzadə sənətkar haqqında dolğun çıxış etdi. Vurğuladı ki, Niyazi dünyaya məhz musiqiçi olmaq, özü də musiqidə bu nəhənglikdə iz salmaq

üçün gəlmişdi. O, Üzeyir Hacıbəyli, Müslüm Maqomayev, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Cəlil Məmmədquluzadə, Nəcəf bəy Vəzirov, Hüseyn Cavid ki-

mi dövrünün tanınmış sənət adamları, görkəmli ədibləri arasında böyüyüb boya-başa çatmışdı.

davamı səh. 3-də

Bakıda Qazaxıstan filmləri nümayiş olunub

Bu il Azərbaycanla Qazaxıstan arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının (30 avqust 1992-ci il) 30 illiyidir. Bu münasibətlə 10-11 dekabr tarixlərində Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyi, Qazaxıstanın Bakıdakı Səfirliyi və Qazax Kinosuna Dövlət Dəstəyi Mərkəzinin təşkilatlığı ilə Nizami Kino Mərkəzində Qazaxıstan filmləri nümayiş olunub.

Açılış mərasimində Qazaxıstan səfirliyinin müşaviri Jandos Nurmaxambetov çıxış edərək kino günlərinin ölkələr arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illiyinə həsr olduğunu bildirib. O, kino günlərinin xalqlarımız arasında əlaqələrin dərinləşməsinə töhfə verən mədəniyyət körpüsü olduğunu qeyd edib.

Dekabrın 10-da tamaşaçılara “Kenje kızı” cizgi filmi nümayiş olunub. Rejissoru İ.Ardışov olan filmdə balaca qız böyük qardaşları

tərəfindən görməzdən gəldiyi üçün onların diqqətini çəkmək istəyir. Ancaq səhənə yamış qədim şeytani azad edir və yalnız Kenje onu dayandıraraq böyük fəlakətin qarşısını ala bilər...

davamı səh. 8-də

Muğam ifaçılığında məxsusi yeri vardı..

Muğam ifaçılığı sənətinin görkəmli nümayəndəsi, Xalq artisti Sara Qədimovanın 100 illiyi müxtəlif tədbirlərlə qeyd olunur.

Yubileyə həsr olunan daha bir tədbir Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində keçirildi.

Sara Qədimova Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında aparıcı partiyalarda çıxış edib. Oxuduğu “Bayatı-Şiraz”, “Şur”, “Şahnaz”, “Qatar”, “Mahur-hindi”, “Xaric segah” muğamları, xalq mahnıları ifaçılıq sənəti tariximizə qızıl həflərlə yazılıb.

səh. 3

“Tarixi abidələr bu gün və sabah: mühafizə problemləri” mövzusunda təlim başa çatıb

səh. 4

İbrahim Əbilov adına Mədəniyyət Mərkəzinin 100 yaşı qeyd edildi

səh. 6

Ümummilli liderin anım günündə məzarı ziyarət edilib

əvvəli səh. 1-də

Ulu öndərin anım günündə Baş nazir Əli Əsədov, Milli Məclisin sədri Səhibə Qafarova, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev, digər dövlət və hökumət rəsmiləri, ictimaiyyət nümayəndələri Fəxri xiyabanda Ulu öndərin məzarını ziyarət ediblər.

Mədəniyyət Nazirliyinin kollektivi də böyük dövlət xadimi, mədəniyyətimizin himayədarı Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edib.

Mədəniyyət naziri Anar Kərimov, nazirin birinci müavini Vəqif Əliyev, Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin rəisi İbrahim Əliyev, Mədəniyyət Nazirliyi Aparatının rəhbəri Vüqar Məmmədov və nazirliyin əməkdaşları Fəxri xiyabanda Heydər Əliyevin məzarüstü abidəsinin önünə gül dəstələri qoyub, əziz xatirəsinə dərin ehtiramlarını bildiriblər.

Ümummilli liderin ömür-gün yoldaşı, Azərbaycan səhiyyəsinin inkişafında müstəsna xidmətləri olan görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə gül dəstələri qoyulub. Ziyarət zamanı, həmçinin tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad edilib, məzarları üstünə gül dəstələri düzülüb.

Nərgiz Paşayeva “Şərəf” ordeni ilə təltif olunub

Filologiya elmləri doktoru, professor, M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı Filialının rektoru, AMEA-nın həqiqi üzvü Nərgiz Arif qızı Paşayeva Azərbaycan Respublikasında elm və təhsilin inkişafında böyük xidmətlərinə görə “Şərəf” ordeni ilə təltif edilib.

Prezident İlham Əliyev dekabrın 13-də bununla bağlı sərəncam imzalayıb. Qeyd edək ki, dekabrın 13-ü Nərgiz Paşayevanın doğum günüdür. O, 1962-ci ildə anadan olub.

Nərgiz Paşayevanı yüksək dövlət təltifi və yubileyi münasibətilə təbrik edirik.

Bəstəkarlar İttifaqında Heydər Əliyevin xatirəsi anılıb

Dekabrın 12-də Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında (ABİ) xalqımızın Ümummilli lideri, müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, görkəmli siyasi və dövlət xadimi Heydər Əliyevin vəfatının 19-cu ildönümünə həsr olunmuş iclas keçirilib.

İttifaqın katibi, Əməkdar incəsənət xadimi Zəmfira Qafarova çıxış edərək Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısında tarixi xidmətləri ilə hələ sağlığında ümumxalq sevgisi qazanmış Heydər Əliyevin xatirəsinə bəstəkarlarımız tərəfindən çoxlu əsərlərin ithaf olduğunu deyib. Bildirib ki, Cövdət Hacıyev, Arif Məlikov, Musa Mirzəyev, Tofiq Bakıxanov, Firəngiz Əlizadə, Azər Dadaşov, Vəlif Allahverdiyev, Sərdar Fərəcov, Oqtay Rəcəbov və digərləri Heydər Əliyevə simfonik əsərlər həsr ediblər. Ulu öndərin xatirəsinə kantata, oda və mahnılar da ithaf olunub.

ABİ-nin katibi Əməkdar incəsənət xadimi Cəlal Abbasov vurğulayıb ki, yaradıcılıq ittifaqı 2023-cü ilin ölkəmizdə “Heydər Əliyev ili” elan olunmasını ürəkdən alqışlayır. Bu, Azərbaycanın mədəni həyatı üçün də ən əlamətdar hadisələrdən biridir. Hər il ABİ-də Heydər Əliyevə həsr olunmuş yeni əsərlər dinlənir və müzakirə olunur. Cəlal Abbasov ABİ-nin üzvlərini “Heydər Əliyev ili”ndə bu mövzuda yüksək bədii səviyyəli yeni musiqi əsərləri yaratmağa səsləyib.

Nazirliyin nümayəndəsi Polşada dövlət qulluğu üzrə təlimlərə qatılıb

28 noyabr – 9 dekabr tarixlərində Polşanın paytaxtı Varşavada Lex Kaçinski adına Milli Dövlət İdarəçilik Məktəbi tərəfindən Avropa İttifaqının “Şərq Tərəfdaşlığı” proqramına cəlb olunan ölkələrin nümayəndələri üçün dövlət qulluğu sahəsində təlim keçirilib.

Təlimdə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyini İnsan kapitalının idarə edilməsi şöbəsinin əməkdaşı Araz Əlizadə təmsil edib. O, Polşa Respublikasının İnkişaf Fondları və Regional Siyasət Nazirliyində dövlət qulluğu mövzusunda müxtəlif təlimlərə qatılıb. Təlimlər zamanı Azərbaycanın və Polşanın mövcud qanunvericilik aktları ilə yanaşı, dövlət qulluğuna dair müxtəlif mövzular da müzakirə edilib və təcrübə mübadiləsi həyata keçirilib.

Təlimlər çərçivəsində A.Əlizadə Polşa Respublikasının inkişaf fondları və regional siyasət naziri Qreqoj Puda tərəfindən qəbul edilib.

premyeraları olan “Casus” tamaşasını (müəllif Kamal Abdulla) paytaxt teatrseverlərinə təqdim edəcəklər.

Tamaşalar ATXI-nin böyük səhnəsində, həmçinin Akademik Opera və Balet Teatrında, Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrında, Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrında və ADMİU-nun səhnəsində oynanılır.

Festivalın ilk günü Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet

Birgə fəaliyyət üçün tarixi fürsətdir

Biz həmişə bilirdik bizim nə qədər ehtiyatımız var. Ümid edirəm ki, qazmaya başlayanda “Azəri-Çıraq-Günəşli”də olduğu kimi, bu yataq da böyüyəcək. Bütün infrastrukturun, daşıma infrastrukturunun hazır olduğunu nəzərə alaraq hesab edirəm ki, mümkün olduğu qədər çox hasil etmək üçün səy göstərmək baxımından, Azərbaycan xalqına və beynəlxalq tərəfdaşlarımızı xidmət göstərmək üçün bu, həqiqətən də, tarixi fürsətdir.

Prezident İlham Əliyev bu sözləri dekabrın 13-də Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodunda “Azəri-Mərkəzi-Şərqi” platformasının dayaq blokunun dənizə yola salınması mərasimində iştirak edərkən deyib.

BP-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti – SOCAR-ın prezidenti Rövşən Nəcəf dövlətimizin başçısına layihə üzrə görülmə işlər barədə məlumat veriblər, videoçarx nümayiş olunub.

Bildirilib ki, “Azəri-Mərkəzi-Şərqi” layihəsi üzrə yekun investisiya qərarı 2017-ci ildə “Azəri-Çıraq-Günəşli” (AÇG) üzrə Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişinin (HPBS) 2049-cu ilə qədər uzadılmasından sonra AÇG tərəfdaşlarının ilk böyük investisiya qərarıdır. Dəyəri 6 milyard dollar olan layihəyə yeni dəniz platforması və gündəlik 100 min barelədək hasilat gücündə digər qurğular daxildir. Layihənin istismar müddəti ərzində, ümumilikdə, 300 milyon barelədək neft hasil olunacağı proqnozlaşdırılır.

Layihə çərçivəsində dənizdə suyun dərinliyi təxminən 140 metr olan sahəsində, “Mərkəzi Azəri” və “Şərqi Azəri” platformalarının arasında 48 saxtadan ibarət yeni hasilat, qazma və yaşayış platforması quraşdırılacaq. Layihəyə, həmçinin yataqdaxili yeni sualtı boru

kəmərləri də daxildir. Bu xətlər platformadan hasil ediləcək neft və qazın Səngəçal terminalına ötürülməsi üçün mövcud AÇG “Faza 2” sualtı ixrac kəmərlərinə qoşulacaq. Yeni platformanın dayaq blokunun çəkisi 16 min ton, hündürlüyü 153 metrdir. Dayaq bloku suyun 137 metr dərinliyində quraşdırılacaq.

Məlumatları dinləyən dövlət başçısı vaxtilə Ulu öndər Heydər Əliyevin sözləri ilə yaradılmış Bakı Dərin Özüllər Zavodunda belə nəhəng qurğuların hazırlanmasını Azərbaycan üçün böyük nailiyyət kimi qiymətləndirib: “Bir neçə gün əvvəl “Akademik Xoşbəxt Yusifzadə” tankerini istismara verərək, biz faktiki olaraq bütün gələcəyimizə, neft-qaz layihələrinə mühüm töhfə vermiş bu ərazinin, zavodun keçmişi ilə bağlı xatirələrimizi bölüsdük. Çünki əgər o, 1970-1980-ci illərin sonunda yaradılmasaydı, hasilata başlamaq daha çox vaxt aparardı”.

Prezident İlham Əliyev, SOCAR-ın birinci vitse-prezidenti Xoşbəxt Yusifzadə və BP-

Xəbər verdikimi, Daşkənddəki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin (AMM) layihəsi əsasında Azərbaycanın istiqlal şairi Əhməd Cavadın (1892-1937) 130 illiyi münasibətilə Əzbəkistanda silsilə tədbirlər həyata keçirilib.

Bu tədbirlər çərçivəsində AMM-in təşəbbüsü ilə Əzbəkistan Xalq Çalğı Aletləri Orkestri xüsusi konsert proqramı hazırlayaraq Nizami Gəncəvi adına Daşkənd Dövlət Pedaqoji Universitetində təqdim edib. Konsert proqramı eyni zamanda Əzbəkistanın və Türkiyənin istiqlal şairləri, bu dövlətlərin himnlərinin sözlərini yazmış Abdulla Aripov və Mehmet Akif Ersoya da həsr olunub.

AMM-in növbəti tədbiri kimi Nizami Gəncəvi adına Daşkənd Dövlət Pedaqoji Universitetində “İstiqlal şairlərimiz – Əhməd Cavad, Abdulla Aripov, Mehmet Akif Ersoy” adlı konfrans və Əhməd Cavadın Azərbaycan və Əzbək dillərində “Mən həqiqət səsiyəm” (“Mən həqiqət sadosiman”) şeirlər kitabının təqdimatı keçirilib.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları AMM-in layihəsi ilə universitetdə yaradılmış “Nizami adına

Tədqiqat Mərkəzi” ilə tanış olublar. Burada AMM-in Əzbək dilində nəşrləri, Azərbaycanla bağlı kitab kolleksiyası, şair və yazıçılarımızın portretləri, milli suvenirlər nümayiş etdirilib.

Sonra universitetin foyesində AMM-in və Ankaradakı Türk Tarixi və Mədəniyyəti Fondunun layihəsi ilə “Türküstan və Qafqazların unikal tarixi xəritələri” adlı sərgiyə baxış keçirilib. Sərgidə qədim Azərbaycan dövlətlərinin ərazilərini əks etdirən, eləcə də tarixən türklərin yaşadığı əraziləri göstərən xəritələr, Şərqi Türküstan, Mərkəzi Asiya, bugünkü türk dövlətlərini göstərən xəritələr yer alıb.

Konfransda universitetin rektoru professor Abduqappar Qırğızboyev, AMM-in direktoru Samir Abbasov, Türkiyənin Əzbəkistandakı Səfirliyinin katibi Buğra Doğan, Türk Tarixi və Mədəniyyəti Fondunun (Ankara) rəhbəri Nizaməttin Aykurt və başqaları çıxış ediblər.

Abduqappar Qırğızboyev Əhməd Cavadın şeirləri ilə Əzbək dilində tanış olmağa imkan yaradılmasına görə AMM-ə təşəkkürünü bildirib.

Samir Abbasov üç ölkənin əbədiyaşar istiqlal şairləri Əhməd Cavad, Abdulla Aripov və Mehmet Akif Ersoyun yaradıcılıqları haqqında danışaraq tariximizin, ədəbiyyatımızın bu şanlı səhifəsini öyrənmək və araşdırmağın qürurverici olduğunu bildirib.

Buğra Doğan çıxışında Mehmet Akif Ersoyun qələmə aldığı “İstiqlal marşı”nın Türkiyənin Qurtuluş savaşının bənzərsiz ruhu və simvolu olduğunu bildirib.

Natiqlər bu cür tədbirlərin qardaş türk xalqları arasında həmrəyliyin güclənməsinə və ədəbiyyatımızın tanınmasına xidmət etdiyini qeyd ediblər.

Sonda “Mən həqiqət səsiyəm” şeirlər kitabı iştirakçılara paylanılıb.

“Şuşanın 4 fəslı”ndən qıs

Layihənin sonuncu iştirakçısı Almaniyadadır

əvvəli səh. 1-də

Şuşada qış fəslindən fotoları lenta alacaq növbəti fotoqraf – almaniyalı Fabian Vays (Weiss) hazırda ölkəmizdə səfərdədir. O, 13-16 dekabr tarixlərində Şuşada olacaq.

Dekabrın 12-də Mədəniyyət Nazirliyi Muzey, qalereya və sərgilər şöbəsinin müdiri Nərgiz Abdullayeva qonaqla görüşüb. “4 seasons of Shusha” layihəsinin məqsədi və gözlənilən barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd edək ki, xarici fotoqrafların Qarabağın incisi olan Şuşanın tarixi, mədəniyyəti, dahi şəxsiyyətləri və burada aparılan quruculuq işləri ilə yarıxından tanışlığına zəmin yaradan səfərlər zamanı çekilən fotosəkillərdən ibarət kitab-kataloq nəşr olunacaq və həm Azərbaycanla, həm də fotoqrafların öz ölkələrində, habelə digər ölkələrdə sərgiləri təşkil ediləcək.

Laçın-Şuşa yolundakı aksiya cəmiyyətdəki haqlı narahatlığın ifadəsidir

əvvəli səh. 1-də

3 dekabr tarixindən etibarən aidiyyəti qurumların mütəxəssislərindən ibarət heyət Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan Respublikası ərazilərində faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarı, bundan irəli gələn ekoloji və digər tərmə fəsadlarla bağlı sülhməramlı kontingentin komandanlığı ilə danışıqlar aparılıb. Əldə edilmiş razılığa uyğun olaraq, 10 dekabr tarixində faydalı qazıntıların qanunsuz istismar olduğu bu iki əraziyə Azərbaycan nümayən-

dələrinin səfər etmək cəhdinə baxmayaraq, bu səfərə maneçilik törədilib.

Prezidentin köməkçisi qeyd edib ki, eyni zamanda bu məsələlər Azərbaycan cəmiyyətində ciddi narazılıqlara səbəb olub. Rusiya sülhməramlılarının komandanı ilə bu xüsusda əlaqə saxladıklarını, müvafiq məktublar göndərildiyini bildiren Hikmət Hacıyev deyib: “Azərbaycanın suverenliyi ilə bağlı məsələlər cəmiyyətimizdə ciddi narahatlıq doğurur. Buna görə də Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyətinin fəalları, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri, digər fəallar və qruplar Şuşa-Xankəndi-Laçın yolunun kəsişməsində toplaşaraq etirazlarını bildirirlər”. Diplomatik korpus nümayəndələrinin diqqətinə çatdırılıb ki, etirazçıların söylədikləri fikirlər bütün hüquqi çərçivələrə uyğundur. Onlar qanuni tələblər irəli sürüblər, qeyri-qanuni heç nə istəmirlər. Onlar Qarabağda ekoloji terrora son qoyulmasını tələb edirlər.

Hikmət Hacıyev onu da vurğulayıb ki, Laçın yolu azərbaycanlı etirazçılar tərəfindən deyil, Rusiya Federasiyasının sülhməramlı kontingenti tərəfindən bağlanıb: “Ermənistan tərəfinin guya Laçın yolunun bağlanması, bölgədə humanitar fəlakət yaşanması barədə iddialarını da qətiyyətlə rədd edirik”.

Klassikadan başlayan yol

Teatrında F.Əmirovun “Min bir gecə” baletini nümayiş olunub.

Dekabrın 11-də ATXI-nin böyük səhnəsində festivalın rəsmi açılışı oldu və üç tamaşa nümayiş etdirildi.

İttifaqın sədr müavini Xalq artisti Hacı İsmayilov festival və münisiflər heyəti barədə məlumat verdi.

Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq doktoru Rafiq Sadıqov bu kimi tədbirlərin teatr ictimaiyyətinin doğma evi olan ATXI ilə davamlı ünsiyyətinə təkan verəcəyini bildirdi, təşkilatçılara təşəkkür etdi.

Sonra tamaşaçıları Ağdam Dövlət Dram Teatrının təqdimatında

Nəcəf bəy Vəzirovun “Ağakərim xan Ərdəbili” tamaşasına (teatrın baş rejissoru Kərim Həsənovun traktovkasında) baxdılar.

Ardınca Qax Dövlət Kukla Teatrının Üzeyir Hacıbəyli yaradıcılığına müraciəti – “O olmasın, bu olsun” kukla tamaşası (rejissor Yusif Abdurəhmanov) göstərildi.

Günün son tamaşası Qusar Dövlət Ləzgi Dram Teatrının “Hicran”ı (Sabit Rəhman) oldu. Rejissor Bağır Əhmədovun klassikləşən nümunəyə özünəməxsus baxışı var idi.

Tamaşaçılar festivala qatılan Gəncə Dövlət Kukla Teatrının

Nizami Gəncəvi irsindən hazırladığı “Xeyir və Şər”i (rejissor Fərmail Paşayev) və Füzuli Dövlət Dram Teatrının Nəcəf bəy Vəzirovun yaradıcılığından “Yağışdan çıxdıq, yağmura düşdük” (rejissor Asif Şirinov) tamaşalarını izlədilər.

Xatırladaq ki, festivalın proqramında M.F.Axundzadənin “Hacı Qara”, H.Cavidin “Ana”, S.S.Axundovun “Tamahtar” əsərləri kimi klassik nümunələr də daxil idi.

H.Cavidin “Ana” dramını iki kollektiv – Şuşa və Gəncə teatrları ayrılıqda festivala təqdim edib və müqayisə baxımından hər iki tamaşanı seyr etmək maraqlı olar.

Peşəkar münisiflər heyətinin qiymətləndirəcəyi tamaşaların mükafatlandırılma mərasimi dekabrın 16-da olacaq.

Həmidə

əvvəli səh. 1-də

Qurultayın açılışında Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səslənib.

Azərbaycan Memarlar İttifaqı İdarə Heyətinin sədri Elbay Qasımszadə açılış sözündə memarlıq sənətinin inkişafında Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevin böyük rolunu qeyd edib.

Prezident Administrasiyası Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Fərəh Əliyeva Prezident İlham Əliyevin qurultay iştirakçılarına ünvanladığı məktubunu oxuyub.

Mədəniyyət naziri Anar Kərimov qurultayda çıxış edib. Anar Kərimov Mədəniyyət Nazirliyinin Memarlar İttifaqı ilə uzun illərdir davam edən səmərəli əməkdaşlığından, tarixi-mədəni abidələrimizin bərpası sahəsində birgə görülən işlərdən danışıb. Diqqətə çatdırılıb ki, son bir il ərzində ittifaqla bir neçə layihə reallaşmış: "Tarix-memarlıq abidələrinin reyestrinin elektronlaşdırılması məqsədilə ittifaqla işçi qrup çərçivəsində sıx əməkdaşlıq etmişik. Bu ilin iyun ayında Memarlar İttifaqı ilə Ağstafada konfrans keçirildi. Regiondakı abidələrə baxış oldu. Bu ənənənin bundan sonra da davam etdirilməsi planlaşdırılır".

Azərbaycan Memarlar İttifaqının XX qurultayı keçirilib

Azad edilmiş ərazilərdə bərpa-quruculuq işləri memarların üzərinə də mühüm vəzifələr qoyur

Nazir əmin olduğunu vurğulayıb ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə aparılan quruculuq işlərinə memarlarımız da öz töhfələrini verəcəklər: "Həmin ərazilərdə mədəni abidələrimiz və müəssisələrimizin əksəriyyəti dağıdılib. Burada üzərimizə düşən vəzifə bu abidələri bərpa edərək yeni nəsəə ötürməkdir".

Daha sonra Anar Kərimov AMİ İdarə Heyətinin sədri Elbay Qasımszadəyə, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin rektoru Gülçöhrə Məmmədovaya Mədəniyyət Nazirliyinin "Şuşa

İli" münasibətilə təsis etdiyi xatirə nişanlarını təqdim edib.

Həmçinin memarlıq sənətinin inkişafında göstərdikləri xidmətlərə görə bir qrup memara nazirliyin fəxri fərmanları təqdim olunub.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti Aparatının rəhbəri Ayaz İmaməliyev şəhərin icra başçısı Eldar Əzizovun adından qurultay iştirakçılarını salamlayıb və bir neçə memara İcra Hakimiyyətinin fəxri fərmanlarını təqdim edib.

Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev və digər rəsmi qonaqların çıxışları dinlənib.

Qurultayda Beynəlxalq Memarlar İttifaqının prezidenti Xose Luis Kortestin, Rusiya Memarlar İttifaqının prezidenti, MDB ölkələri Memarlar İttifaqları Beynəlxalq Assosiasiyasının prezidenti Nikolay Şumakovun, Beynəlxalq Memarlıq Akademiyasının Moskva bölməsinin prezidenti, akademik Andrey Bokovun salamları səsləndirilib.

Bir neçə memara AMİ-nin "Akademik Mikayıl Hüseynov" xatirə medalı və "Ustad memar" yevin və digər rəsmi qonaqların çıxışları dinlənib.

yüksək peşəkarlıq şəhadətnamələri təqdim olunub.

Mükafatlandırma başa çatdıqdan sonra Elbay Qasımszadə 2017-2022-ci illər ərzində AMİ-nin fəaliyyəti barədə hesabatla çıxış edib.

Qeyd olunub ki, hesabat dövründə ittifaqın 24 üzvü fəxri adlara layiq görüldü. AMİ-nin təşəbbüsü, Beynəlxalq Memarlar İttifaqının dəstəyi ilə, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi ilə birgə iki dəfə (2019, 2021) Bakı Beynəlxalq Memarlıq Müsabiqəsi keçirilib. Eləcə

də 2019-cu ildə ilk dəfə olaraq Beynəlxalq Memarlar İttifaqının "Tarixi şəhərlərdə kütləvi turizm" mövzusunda Birinci Memarlıq Forumu Bakıda keçirilib.

Diqqətə çatdırılıb ki, 2022-ci il oktyabrın 8-də ölkə başçısı tərəfindən Bakıda tanınmış memarlar Mikayıl Hüseynov və Sadiq Dadaşovun birgə abidəsinin qoyulması haqqında sərəncam imzalanıb. Bir il öncə AMİ-nin təşəbbüsü və Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişli ilə iki ustad memar haqqında "Yaradanlar" sənədli filmi (rejissor Şamil Əliyev) çəkilib.

Qurultayda AMİ-nin Təftiş Komissiyasının hesabatı, ittifaqın Nizamnaməsinin yeni redaksiyası haqqında çıxışda dinlənib.

Açıq səsvermə yolu ilə Elbay Qasımszadə növbəti 5 il müddətinə AMİ İdarə Heyətinin sədri seçilib.

Növbəti 5 il üçün ittifaqın İdarə Heyətinin, Təftiş Komissiyasının və Ağsaqqallar Şurasının tərkibi gizli səsvermə ilə müəyyən olunub.

Sonda Azərbaycan memarlarının XX qurultayının qətnaməsi qəbul edildi. Qurultay nümayəndələrinin Prezident İlham Əliyevə müraciəti oxunub.

əvvəli səh. 1-də

Hələ gəncliyindən seçkin fəaliyyəti ilə musiqinin müxtəlif istiqamətlərində özünəməxsus araşdırmalar edən Niyazi atası Zülfüqar Hacıbəyovun "Aşıq Qərib" operasının, Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasının yeni redaksiyalarını hazırlayıb, Azərbaycan xalq mahnılarını ("Xumar oldum", "Qaragilə", "Ay bəri bax", "Küçələrə su səpmişəm" və s.) simfonik orkestr üçün işləyib, 1935-ci ildə "Rast" və "Şur" muğamlarını nota salıb. "Zaqatala süitəsi", ikihissəli "Qəhrəmanlıq" simfoniyası kimi əsərləri də musiqi xəzinə-mizə bəxş edib.

Niyazinin 1942-ci ildə yazdığı "Xosrov və Şirin" operası musiqi dramaturgiyasının çoxplanlı olması, psixoloji gərginliyi, xor səhnələri və opera epizodlarının ifadəliliyi ilə fərqlənir. Sənətkarın "Rast" simfonik muğamı dramaturji bitkinliyi, güclü emosional təsiri, zəngin melodikası, xüsusilə harmonik dilinin əlvanlığı və ifadəliliyi ilə seçilir. "Rast" müləlifin rəhbərliyi ilə bir çox xarici

ölkələrdə səslənib, Çexiyada, ABŞ-da qrammofon valına yazılıb.

Azərbaycan milli dirijorluq məktəbinin formalaşması Niyazinin adı ilə bağlıdır. Onun yozumunda milli bəstəkarların bir çox əsərləri, o cümlədən Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operası dünya musiqisi xəzinəsinə daxil olub. Niyazi böyük Azərbaycan bəstəkarları Müslüm Maqomayevin "Nərgiz", Qara Qarayev və Cövdət Hacıyevin "Vətən", Fikrət Əmirovun "Sevil", eləcə də Soltan Hacıbəyovun "Gülşən", Qara Qarayevin "Yeddi gözəl", "İldırımli yollarla" baletlərini tamaşaya hazırlayıb.

Dirijorun o vaxtkı Leninqrad Opera və Balet Teatrının baş dirijoru təyin olunması dövrünə xüsusi nəzər salan musiqişünas bildirdi ki, SSRİ-nin ən məşhur teatrlarında fəaliyyəti Niyazinin böyük nüfuzundan xəbər verirdi. Həmin dövəmdə Arif Məlikovun "Məhəbbət əfsanəsi" baletinin ilk tamaşasını hazırlaması, Parisin "Grand-Opera", Londonun "Kovent-Garden" teatrlarında

Xoşbəxt olmaq üçün sehrli toxunuş

Filarmoniyada Niyazinin sənət işığında

qastrol tamaşaları verməsi təkcə musiqçinin deyil, ümumən xalqımızın uğuru idi.

Əhatəli təqdimatın ardınca söz klassik musiqiyə verildi.

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin (bədi rəhbər və baş dirijor Xalq artisti Rauf Abdullayev) ifasında Niyazi yaradıcılığının şah əsəri sayılan "Rast" simfonik muğamını dinlədik.

Tamaşaçılar bu böyük orkestrə müxtəlif zamanlarda dirijorluq etmiş hər iki təkrarsız sənətkarı – Niyazini və Rauf Abdullayevi birlikdə alqışladılar. Dəqiqələr

Fəxri Kazım-Nicat (tenor) bizi ahəngdar səsi ilə ovsunladı.

"Xosrov və Şirin" operasından "Şirinin ariyası" Fatimə Cəfərzadənin (solist soprano) ifasında bir qadının sevdə yükünü necə zərif və zövqlü çəke biləcəyinin isbatı oldu.

Orkestrin ifasında Niyazinin "Çitra" baletindən süita, eləcə də "Arzu" əsəri Fatimə Cəfərzadə (dirijor Əməkdar artist Fuad İbrahimov), həmçinin Niyazinin işlənməsində "Qaragilə" xalq mahnısı xanəndə Nigar Cəlilovanın ifasında gecəyə ayrı bir ovqat bəxş etdi.

lə alqışlanan musiqi ilə bərabər musiqiçi (dirijor) sırası Mustafə Mehmandarova keçdi. Onun əmin və sərbəst idarəsində "Vətən haqqında nəğmə" səsləndi. Beynəlxalq müsabiqələr laureatı

Dinləyiciləri yüksək ovqata kökləyən musiqi axşamı maestronun toxunuşları ilə daha da gözəlləşən "Qaytağı" ilə başa çatdı.

Həmidə Nizamiqızı

Mədəniyyət naziri Sərdar Fərəcovu yubileyi münasibətilə təbrik edib

Mədəniyyət naziri Anar Kərimov dekabrın 9-da Xalq artisti, görkəmli bəstəkar, tədqiqatçı, Üzeyir Hacıbəylinin Ev-Muzeyinin direktoru Sərdar Fərəcovla görüşüb.

Sərdar Fərəcov 65 illik yubileyi münasibətilə təbrik edən nazir onun musiqi sənətinin inkişafındakı xidmətlərini, o cümlədən pedaqoji fəaliyyətini vurğulayaraq sənətkara ən xoş arzularını çatdırıb.

Bildirib ki, yubilyar sənətkar Azərbaycan mədəniyyətini, musiqi sənətini respublikada və xaricdə təbliğində bir sıra tədbir və layihələrin təşkilatçısı və iştirakçısı olub. Sərdar Fərəcov müxtəlif illərdə 50-dən çox tamaşaya musiqi bəstələyərək musiqi sənətinin inkişafına töhfələrini verib.

Anar Kərimov yubileyi münasibətilə Sərdar Fərəcova möhkəm cansağlığı və yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıb, sənətkarı Mədəniyyət Nazirliyinin "Şuşa – 270" döş nişanı ilə təltif edib.

Sərdar Fərəcov göstərilən diqqətə görə nazirə təşəkkürünü bildirib.

Tanınmış bəstəkarın 65 illik yubileyinə həsr edilən elmi-praktik konfrans

Dekabrın 13-də Üzeyir Hacıbəylinin Ev-Muzeyində Xalq artisti, bəstəkar, muzeyin direktoru Sərdar Fərəcovun 65 illik yubileyinə həsr edilən elmi-praktik konfrans keçirildi.

Konfransı Əməkdar Mədəniyyət işçisi, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Ülker Talıbzadə açaraq sənətkarın zəngin yaradıcılığı barədə danışdı. Qeyd etdi ki, Sərdar Fərəcovun sənət yolunda addımları Asəf Zeynalı adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbindən başlayır. Onun bu illərdə yazdığı fortepiano üçün "Prelüdlər", "Variasiyalar", violon üçün "Skertso" və "Elegiya", fortepiano üçün sonatina, simli kvartet, xalq çalğı alətləri orkestri üçün "İki rəqs" və s. əsərlər o zaman tanınmış musiqi xadimləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilib.

Bildirildi ki, 30 ildən artıq Üzeyir bəyin ocağında çalışan S.Fərəcov 2005-ci ildən ev-muzeyin direktorudur.

Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq doktoru, professor İmruz Əfəndiyeva S.Fərəcovun Üzeyir Hacıbəyli irsinin tədqiqinə verdiyi töhfələrdən danışdı, həmçinin yaradıcılıq yolu barədə söz açdı. Bildirdi ki, S.Fərəcov səhnə üçün yazılan musiqilərdən kiçik miniatürlərə qədər müxtəlif janrlarda əsərlər yazıb. Bəstəkar kamera-instrumental, vokal, vokal-simfonik və xor üçün əsərlər, simfonik, opera əsərlərinin, musiqili komediyaların, eləcə də musiqili teatr səhnələri üçün və kino musiqilərinə həsr olunmuş nümunələrin müəllifidir. Üzeyir bəyin bəzi əsərlərinin işləməsi və yenidən bərpası S.Fərəcovun yaradıcılığında xüsusi yer tutur. Ü.Hacıbəylinin "Azərbaycan marşı" (Dövlət himnimiz), "İki rəqs", simli kvartet üçün miniatürləri, "Çırpınırdın, Qara dəniz" və s. əsərləri S.Fərəcov tərəfindən tədqiq olunub. O, Üzeyir bəyin, deyilənsə görə, özü tərəfindən məhv edilmiş "Şeyx Sənan" operasından 3 fraqmenti bərpa edərək yeni redaktədə solistlər, xor və simfonik orkestr üçün işləyib.

Konfransda daha sonra sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosentlər Fəxrəddin Baxşəliyev, Dilbər Hüseynova, professorlar Gülnaz Abdullazadə, Həcər Babayeva, yazıçı, dramaturq Əmir Pəhləvan, Dövlət Uşaq Filarmoniyasının xormeysteri Leyla Muradzadə, Milli Konservatoriyanın doktorantı Humay Fərəcova və başqalarının da çıxışları dinlənildi. Qeyd olundu ki, S.Fərəcovun əsərləri Avropa, Amerika və keçmiş SSRİ ölkələrində müxtəlif ansamblar və ifaçılar tərəfindən səsləndirilib. O, həmçinin Ü.Hacıbəyliyə həsr olunmuş "Azərbaycantelefilmin" çəkdiyi "Əbədi iftixarımız", "Üzeyir Hacıbəyli və Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı" filmlərinin ssenari müəllifidir.

Sonda yubilyar bəstəkarın əsərlərindən ibarət konsert proqramı təqdim olundu. Çıxışlar alqışlarla qarşılandı.

Savalan

Muğam ifaçılığında məxsusi yeri olan sənətkar

Sara Qədimovanın 100 illiyi münasibətilə tədbir keçirildi

Muğam ifaçılığı sənətinin görkəmli nümayəndəsi, Xalq artisti Sara Qədimovanın (1922-2005) anadan olmasının 100 illiyi müxtəlif tədbirlərlə qeyd olunur.

Unudulmaz xanəndənin yubileyinə həsr olunan daha bir tədbir dekabrın 8-də Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində keçirildi.

Muzeyin direktor müavini Təranə Zeynalova tədbiri açaraq sənətkarın həyat və sənət yolundan danışdı. Qeyd etdi ki, Sara Qədimova 31 may 1922-ci ildə Bakı şəhərində dünyaya göz açdı. Uşaqlıq illəri Qarabağda, Ağdam rayonunun Gülüblü kəndində keçir. Həmin vaxtlar Cəbbar Qarayağdılı, Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski kimi sənətkarlar tez-tez bu kəndə gəlir, yerli xanəndələrlə məclislər qururdu. Belə bir zəngin mədəni mühit gənc Saranın dünyagörüşünə təsir göstərir, onda musiqiyə böyük həvə yaradır.

Bildirildi ki, 1941-ci ildə Üzeyir Hacıbəylinin təklifi ilə Asəf Zeynalı adına Bakı Musiqi Texnikumuna qəbul olunan Sara

Qədimova burada Hüseynqulu Sarabskinin muğam sinfində təhsil alır. Bir müddət sonra Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında solist kimi işə qəbul edilir. İkinci Dünya müharibəsi illərində müğənninin səhnədə azərbaycanlı əsgərlər qarşısında oxuduğu "Şəfqət bacısı" mahnısı qəhrəman Azərbaycan qadınının təcəssümünə çevrilir.

Sara Qədimova Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında aparıcı partiyalarda çıxışlar edib, yaratdığı Leyli və Əsli obrazları ilə daha çox yadda qalıb. Oxuduğu "Bayatı-Şiraz", "Şur", "Şah-

naz", "Qatar", "Mahur-hindi", "Xaric segah" muğamları, xalq mahnıları ifaçılıq sənəti tariximizə qızıl hərflərlə yazılıb.

Xalq artisti, tarzan Ramiz Quliyev çıxış edərək görkəmli sənətkarla bağlı xatirələrini bölüşdü. Dedi ki, dünyanın 22 ölkəsində konsert proqramları ilə çıxış edən Sara Qədimova Rəşid Behbudovdan sonra keçən əsrin 50-70-ci illərində Azərbaycan musiqisinin xarici ölkələrdə ən çox təmsil edən sənətkar olub. Səsi-avazı dünyanın dörd bir tərəfindən gələn Sara xanımın 1963-cü ildə İndoneziyada

S.Fərəcov

Gəncə Dövlət Filarmoniyasında xeyriyyə konserti

Dekabrın 10-da Fikrət Əmirov adına Gəncə Dövlət Filarmoniyasında "Yaşat" adlı xeyriyyə konserti keçirilib.

Konsertdə Gəncə Dövlət Filarmoniyasının Kamera orkestri (dirijor Xalq artisti Rafael Bayramov) və "Xəmsə" estrada ansamblı (bədi rəhbər Şəhriyar Tağıyev) çıxış edib. Proqramda vətənpərvərlik mövzusunda mahnılar, dünya musiqi incilərindən nümunələr səsləndirilib.

Tədbirdə şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri, şəhid və qazi ailələri, şəhər sakinləri iştirak ediblər.

Bilet satışından əldə olunan vəsait Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi uğrunda yaralanarlara və şəhid ailələrinə dəstək məqsədilə "YAŞAT" Fonduna ianə edilib.

Abidə mühafizəçiləri üçün təlim başa çatıb

Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin təşkilatçılığı ilə Elmi-Metodiki və İxtisasartırma Mərkəzi tərəfindən Şəmkir şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən "Tarixi abidələr bu gün və sabah: mühafizə problemləri" adlı təlim başa çatıb.

Dövlət Xidmətindən bildirilib ki, təlimdə Dövlət Xidmətinin Gəncə Regional İdarəsi üzrə "Avey", "Keşikçidağ", "Qədim Şəmkir Şəhəri" və Gəncə dövlət tarix-mədəniyyət qoruqlarının 30-a yaxın abidə mühafizəçisi iştirak edib.

Təlimdə Dövlət Xidmətinin Mədəni irsin qorunması şöbəsinin müdiri Ruslan Ənvərlı, Qoruqların idarə olunması və istifadəsinə nəzarət sektorunun müdiri MəhİR Qəhrəmanov, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, arxeoloq İdris Əliyev və başqaları məruzələrlə çıxış ediblər.

"Tarix və mədəniyyət abidələrinin anlayışı və təsnifatı", "Tarixi abidələrin dövlət qeydiyyatına alınması prosesi", "Abidələrin pasportlaşdırılması və mühafizə zonalarının müəyyən edilməsi" və digər mövzularda keçirilən təlimlərin sonunda iştirakçılara sertifikatlar təqdim olunub.

"Pəncərə" teatrının "Qisas" ı nümayiş olunub

Biləsuvar RMİ Biləsuvar Rayon Mədəniyyət Mərkəzində fəaliyyət göstərən "Pəncərə" teatrı "Qisas" adlı yeni tamaşasını təqdim edib. İlk olaraq Vətən müharibəsində şəhid olan qəhrəmanlarımızın əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

"Qisas" tamaşasında müharibədə döyüşərək əsgərlərini itirən komandirin həyat hekayəsindən söhbət açılır. Yazıçı-publisist Ruhiyə Abbaszadənin hekayəsinin motivləri əsasında hazırlanan eyniadlı tamaşanın ssenari müəllifi və quruluşçu rejissoru Cahangir Məlik, rejissoru İlqar Dadaşov, musiqi tərtibatçısı Rizvan Feyzullayevdir. Tamaşada rolları Cahangir Məlik, Günel Mirzəyeva, Adil Əhmədov, Sevil Abiyeva, Seymur Həsənov, Masallı Xalq teatrının aktyoru Cəmaləddin Əliyev və başqaları canlandırıb.

"Muzey dəfinələri" — Saatlıda sərgi-seminar

Muzey Sərvətləri və Xatirə Əşyalarının Elmi Bərpa Mərkəzinin (MSXƏBM) 65 illik yubileyi çərçivəsində regional sərgi-seminarlar davam edir. Dekabrın 8-də Sabirabad RMİ-nin tabeliyindəki Saatlı Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində "Muzey dəfinələri" adlı regional sərgi-seminar keçirilib.

Sərgi-seminarda Elmi Bərpa Mərkəzi, Hacıqabul, Şirvan, Sabirabad, Saatlı tarix-diyarşünaslıq muzeyləri, Heydər Əliyev mərkəzləri və Saatlı Dövlət Rəsm Qalereyasının əməkdaşları iştirak ediblər.

Sabirabad RMİ-nin Saatlı rayonu üzrə baş məsləhətçisi İlkin Zeynalov və muzeyin direktoru Sürəyya Zeynalova tədbirin əhəmiyyətini qeyd ediblər.

Həmçinin təlimatçıların mühafizə problemləri barədə müzakirələr aparılıb, tövsiyələr verilib. Mərkəz tərəfindən aparılan "Bir rublun tarixçəsi" adlı elmi araşdırma təqdim edilib.

Sonra bərpəçi-rəssamlar Gündüz Məmmədov və Rəsim Cəfərov tədbir iştirakçılarının suallarını cavablandırıblar. Sonda qonaqlar sərgiyə baxıblar.

"Qalanı xatirədir" kitabının təqdimatı keçirilib

Sumqayıt RMİ Sumqayıt şəhər Əli Kərim adına Poeziya evində tanınmış şair, Əməkdar incəsənət xadimi Baba Vəziroğlunun "Qalanı xatirədir" kitabının təqdimatı və imza günü keçirilib.

Poeziya evinin rəhbəri şair İbrahim İlyaslı B.Vəziroğlunun yaradıcılığının məziyyətləri haqqında məlumat verib, yeni kitab münasibətilə müəllifə təbriklərini çatdırıb.

Tədbir Sumqayıt şəhər 11 nömrəli tam orta məktəbin müəllim və şagird kollektivinin çıxışı, şairin şeirlərindən ibarət musiqi nömrələri ilə davam edib.

Sonda B.Vəziroğlu çıxış edərek yaradıcılığına verilən dəyərə görə təşkilatçılara təşəkkürünü bildirib, oxucuların aldığı "Qalanı xatirədir" kitablarını imzalayıb.

"Özü qəlblərdə, izi tarixdə yaşayan lider"

Regional mədəniyyət idarələrinin təbə mənəsisələrində Ulu öndər Heydər Əliyevin vəfatının (12 dekabr) 19-cu ildönümü münasibətilə müxtəlif tədbirlər keçirilib, mədəniyyətimizin böyük himayədarının Azərbaycanın dövlətçilik tarixindəki misilsiz xidmətləri minnətdarlıqla yada salınıb.

Xaçmaz Regional Mədəniyyət İdarəsi (RMI) Quba rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanasının oxu zalında "Heydər Əliyev və Azərbaycan mədəniyyəti" mövzusunda tədbir keçirilib.

"Xalqa bağlı olan ömrü" adlı videoçarx və "Ümummilli lider Heydər Əliyev" adlı kitab sərgisi nümayiş olunub.

Quba rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanası Uşaq şöbəsinin təşkilatçılığı ilə "Heydər Əliyev — əbədiyaşar lider" adlı tədbir keçirilib. Kitabxananın fəal oxucuları Ulu öndərə həsr edilmiş şeirlər söyləyiblər.

İsmayılı RMİ İsmayılı Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində gerçəkləşən tədbirdə çıxış edənlər Ümummilli liderin İsmayılı rayonuna səfərlərindən, örnək həyat yolu və dövlətçilik fəaliyyətindən söz açıblar.

Sumqayıt RMİ Sumqayıtın Tarixi Muzeyində keçirilən anım tədbirində iştirakçılara dahi öndərin zəngin həyat yolu, vətəni və xalqı qarşısındakı misilsiz xidmətləri, Sumqayıt şəhərinə diqqət və qayğısı haqqında məlumat verilib.

Ağcabədi RMİ Ağcabədi Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində "Xilas-kar ömrü" adlı tədbir keçirilib. Bildirilib ki, Ümummilli lider Vətənin dər günündə xalqın təkidli tələbi ilə Naxçıvandan Bakıda gələrək müstəqilliyimizi qoruyub saxlayıb, davamlı inkişafımızın təməlini qoyub.

Şəmkir RMİ Şəmkir Rayon Heydər Əliyev Mərkəzinə məktəblilərin ekskursiyaları təşkil olunub. Şagirdlərə Ulu öndərin həyat və fəaliyyəti haqqında məlumat verilib.

Daşkəsən Rayon Mədəniyyət Mərkəzi və rayon Mərkəzi Kitabxanası "Heydər Əliyevin anım günü" adlı kitab sərgisi təşkil edib.

Ağdaş RMİ-nin tabeliyindəki Rəsul Rzanın Ev-Muzeyində "Unudulmaz tarixi şəxsiyyət — Heydər Əliyev" başlıqlı tədbir keçirilib. Çıxış edənlər bildiriblər ki, Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu olan Heydər Əliyev şərəfli ömrünü ölkəmizin hərtərəfli inkişafına və parlaq gələcəyinə həsr edib.

Ucar Rayon Heydər Əliyev Mərkəzi və rayon Mədəniyyət Mərkəzi birlikdə "Qəlblərdə yaşayan lider" adlı tədbir keçirib.

Sabirabad RMİ Sabirabad Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində şəhər 9 sayılı tam orta məktəbin müəllim və şagirdləri üçün ekskursiya təşkil edilib.

Şirvan Dövlət Rəsm Qalereyası tərəfindən "Mənəli ömrün rəngarəng səhifələri" adlı sərgi təşkil olunub.

Hacıqabul Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində "Ümummilli lider Heydər Əliyevin ideyaları əbədiyaşardır" adlı tədbir keçirilib.

Ağstafa RMİ Ağstafa Rayon Mədəniyyət Mərkəzində Heydər Əliyevin anım günü ilə əlaqədar tədbir keçirilib. "Dahi şəxsiyyət — Heydər Əliyev" filmi nümayiş olunub.

Ağstafa Dövlət Rəsm Qalereyasında dərnək üzvlərinin əl işlərindən ibarət "Müasir və suveren Azərbaycanın memarı" başlıqlı rəsm sərgisi təşkil olunub.

Tovuz rayon Azərbaycan Aşıq Sənəti Dövlət Muzeyinin əməkdaşları Yusif Sadiqov adına Bozalqanlı kənd orta məktəbinin şagirdlərinə "Azərbaycan dövlətinin xilaskarı və qurucusu" mövzusunda mühazirə deyiblər.

Qazax Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində "Dahilər ölməz, əbədi yaşayar" adlı tədbir keçirilib. Muzeyin direktoru Gülnaz Alişanova qeyd edib ki, Heydər Əliyev çoxəsrlik dövlətçilik tariximizdə yeni parlaq səhifə açan nadir, bənzərsiz şəxsiyyətdir.

Bərdə RMİ Bərdə Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində "Əbədiyaşar lider" adlı tədbir keçirilib. Heydər Əliyevin həyat və yaradıcılığı barədə çıxışlar edilib, dahi siyasətçinin Azərbaycan xalqı və dövlətçiliyi uğrunda misilsiz xidmətlərindən söz açılıb.

Tərtər Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində isə Heydər Əliyevin anım günü ilə əlaqədar açıq qapı təşkil edilib.

Kürdəmir RMİ Beyləqan Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən "Özü qəlblərdə, izi tarixdə ya-

Biləsuvar RMİ Salyan Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində "Müdrikliyi, zəkası, uzaqgörənliyi ilə qəlblərdə dərin iz qoyan dahi şəxsiyyət" adlı tədbir keçirilib. Çıxış edənlər Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərindən söz açıb, onun haqqında xatirələri dilə gətiriblər.

Neftçala Rayon Heydər Əliyev Mərkəzi Ümummilli liderin anım günü münasibətilə Neftçala peşə məktəbində açıq dərslər təşkil edib. Layihə çərçivəsində "Ulu öndərin siyasi irsi milli sərvətimizdir" adlı mühazirə söylənilib, "Dahi azərbaycanlı" sənədli filmi nümayiş etdirilib.

Şəki RMİ M.F.Axundzadə adına Şəki Şəhər Mədəniyyət Mərkəzinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Aşağı Göynük kənd Diyarşünaslıq evində "Tarix yazan sərkərdə" mövzusunda ədəbi-bədii kompozisiya keçirilib. Diyarşünaslıq evinin bədii öz-fəaliyyət kollektivinin üzvləri Ulu öndərə həsr edilmiş şeirlər söyləyiblər.

Zaqatala Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində "Tarix yazan əbədiyaşar lider" mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilib. Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə həsr olunan film nümayiş etdirilib.

M.F.Axundzadə adına Oğuz Rayon Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə "Xalqa bağlı olan ömrü" adlı mahnı və bədii qiraət müsabiqəsi keçirilib. Mədəniyyət Mərkəzinin tabeliyində olan klub mənəsislərinin dərnək üzvləri Heydər Əliyevə həsr olunmuş mahnı və şeirlər səsləndiriblər. Müsəbiqədə uğur qazanmış dərnək üzvləri fəxri fərmanla mükafatlandırılıb.

Gəncə RMİ Gəncə şəhər MKS-nin 15 sayılı kitabxana filialında "Sən elə bir zirvəsən!" başlıqlı altında kitab sərgisi təşkil edilib.

Naftalan Şəhər Heydər Əliyev Mərkəzi və Gəncilərin İnkişaf və Karyera Mərkəzi Naftalan nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə "Xalq üçün yaşanan ömrü" adlı tədbir keçirilib. Ulu öndərin həyat və fəaliyyətini əks etdirən qısametrajlı film nümayiş olunub.

Samux Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində rayon Qarayeri qe-

səbə 2 sayılı tam orta məktəbin şagirdləri üçün ekskursiya təşkil edilib.

Hazırladı: N.Məmmədli

Dövlət Xidməti Gəncə Regional İdarəsinin rəisi Həsən Mirzəyev, Bakı Dövlət Universitetinin dosenti İmşah Hacıyev, "Avey" qorugunun direktoru Səadət Əliyev və başqalarının məruzələri dinlənilib.

"Keşikçidağ" qorugunun direktoru Musa Mursaquliyev qurumun 15 illik fəaliyyətinə nəzarətlə, həyata keçirilən layihələrdən bəhs edib.

Daha sonra konfrans iştirakçıları Dərnəyə mağara düşərgəsinə səfər edib, burada yaponiyalı və azərbaycanlı arxeoloqların birgə apardığı qazıntı ərazisi və aşkar edilmiş eksponatların sərgisi ilə tanış olublar. İştirakçılar həmçinin burada "Hərəyə bir ağac ekək" adlı ağacəkmə aksiyasında da iştirak ediblər.

Sonda qorugun Dərnəli filialındakı abidələrə ekskursiya təşkil olunub, tarix yadigarları haqqında qonaqlara məlumat verilib, onların suallarını cavablandırılıb.

"Keşikçidağ" qorugunun 15 illiyinə həsr olunmuş elmi-praktik konfrans

Ağstafa Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində "Tarix-mədəniyyət abidələrinin qorunması, tədqiqi və təbliğində müasir yanaşmalar" mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilib.

Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin dəstəyi ilə "Keşikçidağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qorugundan təşkil olunan konfrans qorugun yaradılmasının 15 illiyinə həsr olunub. Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Ulu öndərin rayon Heydər Əliyev Mərkəzinin önündə ucaldırılmış abidəsini ziyarət edib, mərkəzdə dahi siyasətçinin həyat və dövlətçilik fəaliyyəti ilə bağlı eksponatlarla tanış olublar. Qorug

ərazisində arxeoloji qazıntılar zamanı aşkarlanmış artefaktlardan ibarət sərgiyə də baxış keçirilib.

Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Seymur Orucov konfransı açıq elan edib. Sonra icra baş-

çısının müavini Lələ Eyyubova, Dövlət Xidməti Mədəni irsin qorunması şöbəsinin müdiri Ruslan Ənvərlı, Gəncə Regional Destinasiya Menecmenti Təşkilatının direktor müavini Fəriz Qarayev,

Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərini zaman keçdikcə daha aydın dərk edirik

12 dekabrda Azərbaycanın böyük oğlu, otuz ildən artıq bir dövrdə xalqının həyatında, taleyində tarixi rol oynamış Heydər Əliyevin (1923-2003) vəfatının növbəti ildönümü tamam oldu. İstər sağlığında, istərsə vəfatından sonra Heydər Əliyev haqqında çoxlu sayda kitablar, qəzet-jurnal məqalələri yazılıb və bundan sonra da yazılacaq. Ona ithaf olunmuş ədəbi əsərlər, musiqi və təsviri sənət nümunələri, onun həyat və fəaliyyətindən bəhs edən filmlər bundan sonra da yaradılacaq.

Lakin bir məqamı etiraf etmək lazımdır ki, Heydər Əliyev barəsində yazan, yaradan hər bir müəllif ən yaxşı halda onun portretinin bir neçə cizgisini, fəaliyyətinin bir neçə istiqamətini dolğun əks etdirməyə müvəffəq olur. Çünki Heydər Əliyev o qədər böyük şəxsiyyət və dövlət xadimi idi ki, onu bir kitabda, filmdə, musiqi və təsviri sənət əsərində tam və bitkin şəkildə təsvir etmək, sadəcə, mümkün-süzdür...

O, birincilik üçün yaranmışdı. Bu keyfiyyətlər onda fitrətdən vardı. Onun liderlik bacarığı, potensialı çalışdığı bütün işlərdə, tutduğu bütün vəzifələrdə özünü bariz şəkildə göstərmişdi. Heydər Əliyev Sovet İttifaqının rəhbərliyində, mərkəzi hökumətdə yeganə azərbaycanlı, türk olaraq təmsil olunanda da onun liderliyi bariz idi. Təsəvvüfi deyil ki, üstündən illər ötəndən sonra da keçmiş SSRİ-nin müxtəlif bölgələrində – sırası işçidən akademikədək – hər kəs onu ehtiramla anır. Məhz Heydər Əliyevin Kremldə, "Politbüro"da hamıdan üstün, bacarıqlı, işgüzar və istedadlı olması səbəbindən baş katib Mixail Qorbaçov onu 1987-ci ildə istefaya göndərmişdi. Çünki o, Heydər Əliyevlə müqayisədə, onun bacarıq və qabiliyyəti qarşısında zəifliyini görürdü...

Heydər Əliyev orta məktəb illərində teatra maraq göstərmiş, hətta bədii öz-fəaliyyət dərnəyində Hamleti oynamışdı. Sonra o, aktyorluq sənətinin ardınca getmədi, amma özünün ən böyük tarixi rolunu doğma xalqının, Azərbaycanın həyatında oynadı. Həyatı boyunca dəfələrlə Şekspirin qəhrəmanının dilemması ilə üz-üzə dayanmış və hər dəfə bu mübarizədən qalib çıxmışdı. 1993-cü ilin iyununda xalq kömək üçün ona üz tutanda Azərbaycan dövlətçiliyi də "olum, ya ölüm" sualı ilə üz-üzə idi. O, tarixi qərarını verdi, öl-

kəyə rəhbərliyə qayıtdı, sabitlik yaratdı, gənc respublikanı inkişaf yoluna çıxardı, onun dünyaya birliyində layiqli yer tutması üçün əlindən gələni etdi.

O, ali məktəbdə öncə memarlıq, sonra isə tarixçi təhsili almışdı. Lakin memar peşəsində işləmədi, tarixçi də olmadı. Bununla belə, o, siyasətçi və dövlət xadimi kimi ən uca missiyanı gerçəkləşdirdi: müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı oldu, ən yeni tariximizi isə öz əməlləri ilə yazdı. "Müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyi Heydər Əliyevin şah əsəridir" – bu, Heydər Əliyevin qurduğu dövlətin potensialına bələd olan, bu dövlətlə hesablaşan əcnəbilərin də etirafıdır. O, Azərbaycana rəhbərlik etdiyi və böyük siyasətdə olduğu bir qərindən artıq dövrdə xalqın taleyində tarixi rol oynayıb. Azərbaycanın hər bir bölgəsində onun quruculuq fəaliyyətinin izləri var.

Heydər Əliyev həyatı boyu həmişə xalqa arxalanmışdı. O deyirdi: "Mənim həyat amalım bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mədəni inkişafına xidmət olub. Bu yolda bütün gücümü və iradəmi yalnız müdrik və qədirbilən xalqımdan almışam. Ən çətin anlarda, ən mürəkkəb vəziyyətlərdə yalnız və yalnız xalqıma arxalanmışam. Bu da mənim dözümlü, iradə verib və bütün uğurlarımı təmin edib..."

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin keçdiyi sınaqlar, dövlətçiliyimizin ən ağır günlərində Heydər Əliyevin göstərdiyi qətiyyət bu sözlərdəki gerçəyi dəfələrlə təsdiqləyib. 1994-cü ilin oktyabrında Azərbaycan dövlətçiliyi çevriliş cəhdi ilə silkəlonəndə Heydər

Əliyev xalqa müraciət etdi, onu Azərbaycanın müstəqilliyinin müdafiəsinə çağırırdı. Həmin müraciətdən dərhal sonra minlərlə insan gecəyarısı Prezident Sarayının qarşısına toplaşdı, ona dəstəyini nümayiş etdirdi.

2003-cü ilin 12 dekabrında uzaq Kişlendən gələn məşum xəbərini səhərisi yenə minlərlə insan həmin ünvana üz tutmuşdu. Bu dəfə onları Prezident Sarayının qarşısına heç kim çıxırmamışdı. İnsanları həmin ünvana Heydər Əliyevin adı toplamışdı. Prezident Sarayının qarşısına düzülen gül-çiçək dəstələri xalqın öz rəhbərinə ehtiramının nümayişi idi. Onun vəfatı Azərbaycan Respublikasının sərhədlərindən uzaqlarda yaşayan soydaşlarımızı, dünya azərbaycanlılarını da hüznə bülmüşdü. O, bütün azərbaycanlıların lideri idi və prezidentliyi illərində dünyadakı azərbaycanlıların təşkilatlanması, Azərbaycanın tarixi gerçəkliyinin, milli mədəniyyətimizin dünyada geniş yayılması üçün saylarını əsirgəməirdi.

Heydər Əliyev Azərbaycanın dövlətçilik xəttini, onun siyasi və iqtisadi əsaslarını yaratmaqda yanaşı, Azərbaycan xalqının milli intibah və inkişafının təməl sütunu olan ideyanı – azərbaycançılıq məfkuresini də dövlətçiliyin aparıcı vektorlarından birinə çevirdi. Çünki o, vətənpərvər lider olmaqla bərabər, eyni zamanda böyük azərbaycanlı idi. Heydər Əliyev Azərbaycanın Türk dünyasında özünə layiqli yerini tutması, türk dövlət və toplumları arasında integrasiyanın güclənməsində böyük xidmətlər göstərib. Bütün bunlarla yanaşı, Heydər Əliyevin "azərbaycançılığı" milli ideya olaraq irəli sürməsi onun Azərbaycan dövlətçiliyi və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi naminə

göstərdiyi tarixi xidmətdir. Azərbaycançılıq Azərbaycan dövlətinə qarşı bir çox istiqamətlərdən yönələn təhdidlərin qarşısında güclü ideoloji sipər oldu. Bu ideologiya Heydər Əliyevin böyük vətəndaş hünərinin göstəricisidir və dünya azərbaycanlılarının tarixi Vətən – Azərbaycan ətrafında birləşməsinə müstəsna töhfədir.

"Azərbaycançılıq öz milli mənsubiyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini qoruyub saxlamaq, eyni zamanda onların ümumbəşəri dəyərlərlə sintezindən, integrasiyasından bəhrələnmək deməkdir. Həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam", – Heydər Əliyevin 2001-ci ildə dünya azərbaycanlılarının qurultayında söylədiyi bu sözlər, onun müdrik siyasəti kimi, zamanın sınağından uğurla çıxmışdır.

Heydər Əliyevin vəfatından 19 il ötür. Bu illərdə onun yoxluğu hər nə qədər hiss olunsada, banisi olduğu müstəqil Azərbaycan inkişaf edib, güclənib və bu dövlətin hər nailiyyətində onun varlığı, uzaqgörən siyasi kursu özünü göstərib. Bu yolu layiqincə davam etdirən, yoldan uğura daşıyan Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Heydər Əliyevdən qalan ən böyük miras onun qurucusu olduğu müasir Azərbaycan dövlətidir. O, başlaadı, amma ömür vəfa etmədiyi üçün başa vura bilmədiyi işlərin özü qədər inandığı varisi tərəfindən, onun liderliyi və bacarığı sayəsində sona çatdırılacağına inanırdı, buna əmin idi. Bu dünyadan da o, inamla köçdü.

Ötən illərdə təməlidə Heydər Əliyevin imzası olan neçə böyük layihə gerçəyə çevrildi. 2020-ci ilin 8 Noyabr Zəfəri ilə isə Azərbaycan dövləti müzəffər Ali Baş Komandanı və rəşadətli Ordusu ilə Heydər Əliyevin ən böyük arzusunun vəsiyyətini yerinə yetirdi. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü təmin etdi.

Tarix, əslində, Heydər Əliyevə bir dövlət adamı, böyük vətənpərvər və dahi azərbaycanlı kimi öz qiymətini verib. Bundan sonra da verəcək. Onun Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısında xidmətlərinin miqyasını, dəyər və əhəmiyyətini zaman ötdükcə daha aydın hiss edirik. Heydər Əliyevin dühası, onun siyasət məktəbi və dövlətçilik kursu tariximizin bundan sonrakı mərhələlərində özünü daim göstərəcək. Azərbaycan dövləti hələ uzun illər öz inkişafında o dühadan bəhrələnəcək...

Vüqar Əliyev

Mədəniyyətimizin böyük hamisi yad olunub

Kitabxanalarda...

Ümummilli lider Heydər Əliyevin anım günü münasibətilə dekabrın 12-də Azərbaycan Milli Kitabxanasında tədbir keçirilib.

Kitabxananın direktoru professor Kərim Tahirov bildirib ki, Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərliyinin bütün dövrlərində mədəniyyətimizin böyük hamisi olub. Ulu öndər ikinci dəfə Azərbaycana rəhbərliyi zamanı 4 dəfə (1995-1997) Milli Kitabxanaya gələrək kitabxananın problemləri ilə maraqlanıb və fondların zənginləşdirilməsi üçün tədbirlər görməyi tapşırıb.

Kitabxananın direktor müavini tarix üzrə fəlsəfə doktoru Ədibə İsmayilova ölkə başçısının sərəncamı ilə 2023-cü ilin Azərbaycanında "Heydər Əliyev İli" elan edildiyini diqqətə çatdıraraq qeyd edib ki, Milli Kitabxanada da əlamətdar ilə töhfə olaraq çoxsaylı layihələrin həyata keçirilməsini nəzərdə tutulur.

İştirakçılar Ulu öndərin həyat və fəaliyyəti haqqında nəşrlərdən ibarət sərgi ilə tanış olublar.

Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında "Heydər Əliyev – müstəqil Azərbaycanın qurucusu və memarı" adlı tədbir təşkil edilib.

Kitabxananın direktoru Aslan Cəfərov çıxışına Prezident İlham Əliyevin "Ulu öndər Heydər Əliyevin həyatı və fəaliyyəti bir fədakarlıq nümunəsidir. Onun mirası bugünkü müstəqil Azərbaycan" sözləri ilə başlayıb. Bildirib ki, müstəqil ölkəmizin bugünkü nailiyyətləri və şanlı Qələbəsi Heydər Əliyev strategiyasının təntənəsidir.

Kitabxananın elmi işlər üzrə direktor müavini Xəlilə Musayeva, şöbə müdirləri Tamella Məmmədova, Səadət Şəfiyeva, Günay Həsənova çıxış ediblər. Kitabxana əməkdaşları tərəfindən Heydər Əliyevin anım günü münasibətilə hazırlanmış virtual kitab sərgisi nümayiş etdirilib.

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasında da Heydər Əliyevin vəfatının 19-cu ildönümünə həsr olunan tədbir keçirilib.

Kitabxananın direktoru Şəhla Qəmbərova bildirib ki, hər bir xalqın istiqbalıyyət tarixində xilaskar rolunu oynayan dahi insanlar var. Ümummilli lider Heydər Əliyev də Azərbaycan tarixində müdrik xadimi, dövlətçiliyimiz üçün ən tələyüklü zamanda xilaskar lider kimi düşüb.

Çıxışlardan sonra Heydər Əliyevə həsr olunmuş videoçarx nümayiş olunub. Ulu öndərin həyat və fəaliyyətinin müxtəlif mərhələlərini əks etdirən nəşrlərdən ibarət sərgiyə baxış keçirilib.

Bədii təhsil ocaqlarında...

Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasında (BXA) Heydər Əliyevin vəfatının ildönümünə həsr olunan tədbir keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən BXA-nın rektor vəzifəsini müvəqqəti icra edən Əməkdar artist Nailə Məmmədova Ümummilli liderin mədəniyyət sahəsinin inkişafına xüsusi önəm verdiyini diqqətə çatdırıb: "Heydər Əliyev deyirdi: "Xalq bir çox xüsusiyyətləri ilə tanınır, sayılır və dünya xalqları içərisində fərqlənir. Bu xüsusiyyətlərdən ən yüksəyi, ən böyüyü mədəniyyətdir". Ulu öndərin hakimiyyət illərində Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı diqqət mərkəzində olub".

BXA-nın xarici əlaqələr üzrə prorektor Təranə Muradova, orta ixtisas təhsili pilləsinin direktoru Tahir Eynullayev, Milli və müasir rəqs kafedrasının müdiri Xalq artisti Cəmilə Bayramova, Xalq artisti, bəstəkar Faiq Sücəddinov və başqaları çıxış ediblər.

Tədbirin sonunda Əməkdar artist İlham Nəzərov tərəfindən M.Maqomayevin "Azərbaycan" mahnısı və Xalq artisti Faiq Sücəddinovun bəstələdiyi "Heydər Əliyev – 100 yaş" musiqi kompozisiyası səsləndirilib. Anım tədbiri "Sən elə bir zirvəsən" mahnısı ilə yekunlaşıb.

Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında (BMA) Nəsimi Rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə Heydər Əliyevin anım gününə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

BMA-nın rektoru professor Fərhad Bədəlbəyli Heydər Əliyevin müasir dövlətimizin qurulmasında müstəsna xidmətlərindən danışıb və onun mədəniyyət işçilərinə həmişə diqqət və qayğı göstərdiyini vurğulayıb. Nəsimi rayonunun icra başçısı Asif Əsgərov Heydər Əliyevin siyasi irsindən söz açıb.

Sonra BMA-nın Bakı Kamera Orkestrinin (dirijor Əməkdar artist Fuad İbrahimov) ifasında musiqi nömrələri təqdim olunub. Qara Qarayevin "Matəm odası" və Fikrət Əmirovun "Nizami" simfoniyası maraqla qarşılanıb.

Hüseyn Cavidin Ev-Muzeyində...

Hüseyn Cavidin Ev-Muzeyində Heydər Əliyevin vəfatının ildönümü ilə bağlı anım tədbiri keçirilib. Muzeyin baş direktoru Əməkdar mədəniyyət işçisi Gülbəniz Babaxanlı bildirib ki, Ümummilli lider ədəbiyyat xadimlərinin xatirəsinin əbədləşdirilməsi, ev-muzeylərinin yaradılması istiqamətinə də böyük işlər görüldü. Ulu öndərin Hüseyn Cavid şəxsiyyətinə xüsusi önəm verdiyini deyən G.Babaxanlı bildirib ki, Heydər Əliyevin səyi nəticəsində şairin nəşi Sibirədən Vətəninə gətirilib, Bakıda və Naxçıvanda ev-muzeyləri yaradılıb, məzarı üzərində məqbərə ucaldılıb.

Digər çıxış edənlər muzeydə yaradılan Heydər Əliyev guşəsindən, burada mühafizə olunan eksponatlardan, muzeydə nəşrə hazırlanan kitablardan, "Heydər Əliyev və Hüseyn Cavid" monoqrafiyasından (G.Babaxanlı) danışıblar.

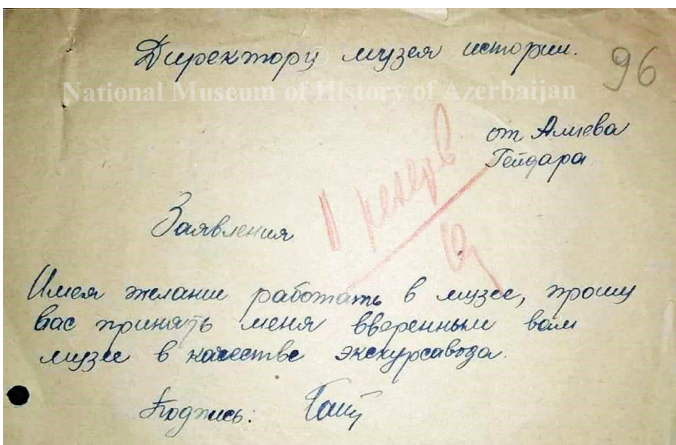
Ümummilli liderin həyat salnaməsinin naməlum səhifəsi

Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondundan

2010-cu ildə, Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin 90 illik yubileyi münasibətilə hazırlanacaq sərgi üçün material toplamaq məqsədilə muzeyin arxivində işləyərək gözlənilməz, lakin olduqca maraqlı sənədlərə üzələşdim. Bu – 1930-40-cı illərdə muzeydə işləyən əməkdaşların şəxsi işlərinin toplandığı sənədlər qovluğu idi. Həmin qovluqdakı materiallar arasında Azərbaycan Sənaye İnstitutu Memarlıq fakültəsinin II kurs tələbəsi, 17 yaşlı Heydər Əlirza oğlu Əliyevin öz əli ilə yazdığı üç sənədi gördükdə, doğrusu, gözələrim inanmadım.

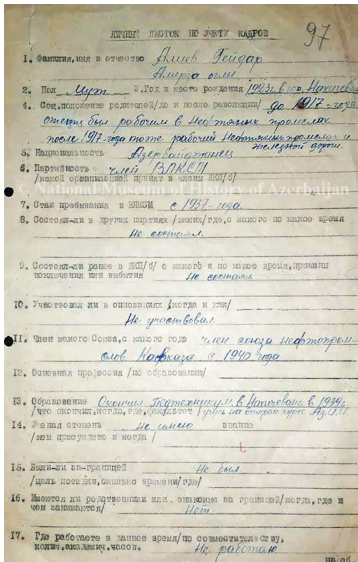
Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin baş direktoru akademik Nəailə Vəlixanlı bunu "Ümummilli liderin həyat salnaməsinin naməlum səhifəsi" adlı qeyddə yazır. Muzeyin saytında dərc olunan yazıda diqqətə çatdırılır ki, 1940-cı ilin 2 iyulunda muzeyin (o vaxt Azərbaycan Tarixi Muzeyi adlanırdı – red.) direktoru Zeynal Əliyevin adına ekskursiyaçı vəzifəsinə qəbul olunmaq xahişi ilə yazılmış ərizəyə avtobiografiya və şəxsi vərəqədə (hər üçü rus dilində) əlavə olunub.

Akademik Nailə Vəlixanlı yazır: "Heydər Əliyevin məlum həyat salnaməsində öz əksini

etdirən sərginin təşkil edilməsi qərara alınmışdı. Bununla əlaqədar yaradılmış hökumət komissiyası Naxçıvan və Qarabağda da bu mövzuda səyyar sərgilərin keçirilməsi qərarını vermişdi. Sərgi 1940-cı ilin 28 aprelində muzeyin 10 zalında fəaliyyətə başladı. Respublika ictimaiyyətinin böyük maraqla qarşıladığı bu sərgini muzeyin 1940-cı il fəaliyyətinə dair hesabatına əsasən ilin sonunadək 22000 insan ziyarət etmişdi. Xalq Komissarları Sovetinin 29 dekabr 1940-cı il sərəncamına əsasən, sərgi bağlandı. Elə bu zaman muzeyin o dövrdə "Muzeylər

evini" adlandırılan Tağıyev mülkündən Şirvanşahlar Sarayına köçürülməsi məsələsi gündəmə gətirildi. Sərginin yığışdırılması, muzeyin müasir dövr ekspozisiyasının bağlanması ilə əlaqədar iş yükü azaldılmış elmi işçilər və xüsusilə, sərgiyə və ekspozisiyaya xidmət edən ekskursiyaçılar muzeydən getməli

oldular. Azərbaycan Tarixi Muzeyinin 1941-ci ilə aid əmrəvə kitabında bu ixtisarlara "Şirvanşahlar Sarayına köçmə ilə bağlı iş şəraitinin dəyişməsi" ilə əlaqələndirilmişdi. Həmin ilin yayında isə həm ixtisarlara, həm də müharibənin başlanması ilə əlaqədar yalnız bir neçə işçisi qalmış Tarix Muzeyi EA-nın Azərbaycan filialında fəaliyyət göstərən Dil və Ədəbiyyat, Tarix, Ensiklopediya və Lügətlər İnstitutları ilə Tarix, Dil, Ədəbiyyat İnstitutu adı altında vahid qurumda birləşdirildi".

Qeyddə o da diqqətə çatdırılır ki, Heydər Əliyev sonralar başqa sahədə işləsə də, tarixə olan marağı onu yenə də Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU) Tarix fakültəsinə gətirmiş və o, həmin fakültədə qiyməli təhsil almışdı.

Bu il Bakının ən qocaman mədəniyyət ocaqlarından biri olan İbrahim Əbilov adına Mədəniyyət Mərkəzinin 100 yaşı tamam olur. Dekabrın 9-da Rəşid Behbudov adına Dövlət Mahni Teatrında Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin təşkilatçılığı ilə əlamətdar yubileyə həsr olunmuş “İncəsənət qalası” adlı gecə keçirildi.

Qeyd edək ki, 100 yaşlı mədəniyyət ocağı Cümhuriyyət Parlamentinin (1918-1920) üzvü (sosialist fraksiyası), Azərbaycanın ilk diplomatlarından biri, 1921-ci ildə Azərbaycan SSR-nin Türkiyədə səfiri olmuş İbrahim Əbilovun (1881-1923) adını daşıyır.

Tədbir Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni ilə açıldı. Sonra “Əbilov klubu” filmi nümayiş olundu.

Gecənin aparıcısı, aktyor Mehman Piriyev çıxış edərək İbrahim Əbilov adına Mədəniyyət Mərkəzinin tarixindən qısa söz açdı. Qeyd etdi ki, 1920-ci ildə Azərbaycanda sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra Bakıda – milyonçu Murtuza Muxtarovun evində (sonralar “Səadət” sara-yı) Əli Bayramov adına qadınlar klubu fəaliyyətə başlamışdı. Azərbaycanda qadın hərəkatının öncüllərindən olan Ceyran Bayramovanın təşəbbüsü ilə yaradılan klub maarifçilik fəaliyyəti ilə yanaşı, qadınların mədəni həyata cəlb olunmasında fəal

iştirak edirdi. Bir müddət sonra klubun filialları da yaranır.

Ceyran xanım xatirələr kitabında yazır ki, Bakıda Şərq Xalqlarının Qurultayında (sent-yabr 1920 – red.) iştirak edən İbrahim Əbilov bir türk qızının çıxışını görür və sevincdən gözləri yaşarır: “Mənim çoxdankı arzum idi ki, bir türk qızını hər hansı bir müsəmirədə danışan görüm. Mən bu gün onu gördüm. Əgər bu gün danışırsa, demək gələcəkdə mənim arzularım çiçəklənəcək...”.

1922-ci ildə Ceyran Bayramovanın respublikanın rəhbəri Nəriman Nərimanova müraciətindən sonra o vaxtkı Dağlı məhəlləsində klubun daha bir filialı yaradılır. Ruqiyyə Əliyeva klubla rəhbər təyin edilir. 1923-cü ildə İ.Əbilov vəfat edir. Ceyran xanım fikirləşir ki, İ.Əbilovun arzuları bundan sonra mədəniyyət ocağında çiçəklənəcək. O, yeni yaradılan filiala İ.Əbilovun adının verilməsi xahişi ilə Xəlf Komissarları Sovetinə müraciət edir və istəyinə nail olur.

Tezliklə İ.Əbilov adına klub addımlarını İ.Əbilov adına klubda atmış mədəniyyət xadimləri də xatirələrini, ürək sözlərini bölüşdülər. Xəlf artisti Ramiz Məlik klubla gəldiyi və rol aldığı illərdən danışdı. Qeyd etdi ki, 14 yaşı vardı. Bir gün məktəb yoldaşım Qasım Səfəroğlu mənə dedi ki, gedək mənə İ.Əbilov adına klubla. O, dram dərnəyinin üzvü idi. Gəldik klubla, dram dərnəyinin rəhbəri Məmmədağa müəllim idi. Yusif Əzimzadənin “Anacan” pyesini məşq edirdilər. Mən də oturub baxırdım. Bir az keçmişdi Məmmədağa müəllim Qasımdan so-

ruşdu ki, bəs bu oğlan kimdi? O dedi ki, şagird yoldaşımdı. Bəlkə dram dərnəyinə yazılmaq istəyir? Yerimdən qalxaraq dedim ki, yox, istəmirəm. İki gündən sonra yenə gəldik. Qasım mənə dedi ki, Məmmədağa müəllimin gözü səni tutub. Deyir ki, gəlsin bir rol var ona verim... Beləliklə, dram dərnəyinin üzvü oldum. Həyatım bu səhnəyə bağlandı.

Əməkdar artist Azad Şükürov tələbəlik illərində İ.Əbilov adına klubla əməkdaşlıq etdiyi vaxtlardan danışdı. Qeyd etdi ki, bir gün dostum mənə dedi ki, bir təşviqat briqadası yarıdırıq. İstəyi-

rəm sən də orada iştirak edəsen. Bizə maddi cəhətdən kömək də olacaq. Gəldik, çox yaxşı bir təşviqat briqadası yaratdıq. Ucar rayonunda respublika birinciliyi keçirilirdi. Orada birinci yer tutduq. Qayıdandan sonra klubun direktoru Nəsimi müəllim bizimlə görüşdü. Bizə iki aylıq tələbə təqaüdü həcmində qonorar verdi. Bütün bunlardan sonra İ.Əbilov adına klub bizə doğmalaşdı.

Tədbirdə daha sonra Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin rəis müavini Zəhid Əliyev, Əməkdar incəsənət xadimi Abdulla Qurbanı, Əməkdar artistlər Cavanşir Məmmədov, Firuzə İbadova və başqaları çıxış edərək İ.Əbilov adına Mədəniyyət Mərkəzi ilə əməkdaşlıqdan danışdılar, yubiley münasibətilə mədəniyyət ocağının kollektivini təbrik etdilər.

Çıxışlardan sonra musiqi proqramı təqdim edildi. “Oğuzlar” folklor, “Cəngi” rəqs ansambları çıxış etdilər. Xəlf artisti Simarə İmanova, Əməkdar artistlər Cavanşir Məmmədov, Firuzə İbadova, müğənnilərdən Rəis Niftəliyev, Şahin İsmayilov və başqalarının ifalarında bəstəkar və xəlf mahnıları ifa olundu.

S.Fərəcov

BXA-da görkəmli balet ustası Tamilla Şirəliyevaya həsr olunmuş tədbir

Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasında (BXA) Azərbaycanın görkəmli balet ustası, Xəlf artisti, Dövlət mükafatı laureatı Tamilla Şirəliyevanın anadan olmasının 76-cı ildönümü münasibətilə tədbir keçirilib.

Tədbirdə BXA-nın Tədris işləri üzrə prorektor, rektor vəzifəsini müvəqqəti icra edən, Əməkdar artist Nailə Məmmədova, prorektorlar, kafedra müdirləri, müəllim-tələbə heyəti iştirak edib.

Tədbiri açıq elan edən BXA-nın orta ixtisas təhsili pilləsinin direktoru, rəqas-xoreoqraf Tahir Eynullayev iştirakçıları salamlayıb və Tamilla Şirəliyevanın sənət yolu barədə ətraflı məlumat verib, onu xoreoqrafiya məktəbinin canlı əfsanəsi adlandırıb.

Nailə Məmmədova Tamilla Şirəliyevanı BXA-nın kollektivi adından təbrik edərək, ona ən xoş arzularını çatdırıb.

Tədbirdə görkəmli balet ustasının

səhnə fəaliyyətini əks etdirən videoqarx da nümayiş etdirilib. Tamilla Şirəliyevanın iştirak etdiyi “Qaraca qız”, “Qız qalası”, “Məhəbbət əfsanəsi”, “Yeddi gözəl”, “Min bir gecə” və s. balet tamaşalarının görüntüləri maraqla qarşılanıb.

Sonra Tamilla Şirəliyeva haqqında onun yetimləri – Xəlf artisti Təra-

nə Muradova, Əməkdar artistlər Alsu Gimadiyeva, Rimma İsgəndərova və başqaları danışılıb. Qeyd olunub ki, Tamilla Şirəliyeva bütün həyatını Azərbaycanda mədəniyyətə həsr edib.

Sonda çıxış edən Tamilla Şirəliyeva tələbələrə xoreoqrafiya sənətinə dair tövsiyələrini verib.

Gəncə teatrında “Kral ölür”

Gəncə Dövlət Dram Teatrında hazırlanan daha bir səhnə əsərinə baxış olub. Sənət ocağı bu dəfə rümin əsilli Fransa dramaturqu Ejen İoneskonun yaradıcılığına müraciət edərək “Kral ölür” (absurd keçid) tamaşasını hazırlayıb.

Dekabrın 10-da tamaşaya daxili baxışda Mədəniyyət Nazirliyi İncəsənət və qeyri-maddi mədəni irs şöbəsi Teatr sektorunun müdiri Könül Cəfərova, sektorun baş məsləhətçisi Emin Əliyev və teatrşünas Elçin Cəfərov da iştirak ediblər.

Ejen İoneskonun “Kral ölür” pyesi ölüm və həyat arasında dünyanın maraqlı doğuran keçidlərinin təzahürü və insan taleyi haqqında baxış çərçivəsidir. Həmçinin bu əbədi mövzu həyat baxışlarının kəsişməsi olaraq hər birimizə aiddir. Yeni dünyaya gəldikdə bəlkə də ölümdən xəbərimiz olmadığı halda, yaşadığımız sonradan ölümü dərk edir və öyrənirik...

Tamaşanın quruluşçu rejissoru Tural Mustafayev, quruluşçu rəssamı Mustafa Mustafayev, xoreoqrafı Zeynab Hüseynova, rejissor assistenti Dursun Cəlilovadır. Rolları Əməkdar artistlər Elxan Yunis, İlham Hüseynov, Kamalə Məmmədova, Sevdə Orucova, aktrisa Günay Cəbbarova və aktyor Ruslan Hüseynov oynayırlar.

Əslində, onlar da qalibdir...

Qaynar mədəni hadisələrlə zəngin noyabr ayı həm də “4.4” Qısa Tamaşalar Festivalı ilə yadda qaldı. Mədəniyyət Nazirliyi və “Teatro.az” sənət portalının birgə təşkilatçılığı ilə 25-30 noyabr tarixlərini əhatə edən teatr bayramı tamaşa nümayişləri, səhnə yarışlarıyla yanaşı, bu sahənin inkişaf məsələlərinin həllini üçün də yaxşı fürsət idi.

Artıq ikinci dəfə baş tutan festival paytaxt teatrları ilə bərabər, bölgə teatrlarını da hərəkətə gətirə bildi. Hətta budafeki festivalda ilk dəfə olaraq üç kukla teatrları iştirak edirdi ki, onun da ikisi bölgələrin payına düşürdü. Bölgədən gələn 5 tamaşadan yalnız 1-i – Gəncə Dövlət Kukla Teatrının “Dərdlərimin çamadanı” monotamaşası “münsiflərin rəğbəti” nominasiyasında qalib oldu. Amma bütünündə maraqlı, kifayət qədər iddialı nümunələr də var idi.

Xalqımızın haqq savaşındakı qalibiyyətini səhnə əsərlərində yaşatmaq, Azərbaycan teatr tarixində əbədləşdirmək, eləcə də pandemiya dövrünün məlum realitələri üzündən durğunlaşmış milli teatr prosesini canlandırmaq, teatr sənətcilərinin yeni yaradıcı təşəbbüslərə təşviq etmək, gənc istedadları üzə çıxarmaq məqsədi daşıyan festivalda mövzu sərbəstliyi və rəngarəngliyi daha çox diqqət çəkdi.

Torpaq arzusu

Başlayaq Qusar Dövlət Ləzgi Dram Teatrının “Poni” adlı absurd dram tamaşasından. Qazax dramaturqu Murat Kolqanının müəllifi olduğu (tərcümə: Mehman Fətullayev) əsərə Əliyev Əliyev quruluş verib. Rolları Namiq Mustafayev, Tofiq Mustafayev, Mətləb Mahirov, Kamalə Səfərova, Samir Babayev və Elnur Hacıyev ifa edirdilər.

Texta at çapan Poni adlı ruhi xəstədən bəhs edən tamaşada biz insan münasibətlərinin ən son nöqtələrindəki mücadiləni görürük. Tamaşada Ponini əhatə edən ruhi xəstə qadın, 1-ci və 2-ci kişi, Müdrik kişi və s. insanlar var. Əsas mövzu insanların mənəvi azadlıq, ev və torpaq uğrunda mübarizəsidir. Poni çox şeyə uşaqlar sadəliyi ilə yanaşı, hətta ağacda qoca kişinin yaşamasına, budaxlarda ruhların dolaşmasına inanır.

Əsərin əsas qəhrəmanlarından biri də “O”dur, yəni Birinci kişi. Onun ömrü boyu torpağı və evi olmayanı. “O” 2-ci kişidən kömək istəyir. Torpaq, ev və mənəvi azadlıq uğrunda mübarizə aparmağı qarşılarına məqsəd qoysalar da, bu, heç bir nəticə vermir. Əsərin sonunda atəş səsi eşidilir və məlum olur ki, “O” intihar edib. Onun cibindən əskiyyə bükülmüş bir ovuc torpaq tapılır – heç vaxt sahib ola bilmədiyi torpaq...

44 dəqiqəlik tamaşada insanların hərisliyi nəinki arzuları, hətta zaman-zaman uğrunda mübarizə apardıqları nəsnələrin birdən-birə əhəmiyyətsiz olduğuna işarə edilir.

Lənkerəndən gələn “Qanlı namə”

Lənkeran Dövlət Dram Teatrının “Qanlı namə” (tarixi-psixoloji dram) tamaşasını hələ məşq prosesindən maraqla gözleyirdim. İlqar Fəhminin müəllifi olduğu

qarmaqarışmış hadisələrin təması yeri olan əsərə səhnə yozumunu teatrın gənc rejissoru Tərlan Abdullayev verib. Səhnə işinin rəssamı Tərlan Sadiqov, musiqi tərtibatçısı Fərahim Fəracovdur.

İfaçılara gələndə, tamaşanın yükünü Emil Rzayev, Sayad Əliyev, Suceddin Mirzəyev, Güler Kərimova, Arif Xəliverdiyev və Rauf Zeynalov çəkirdi.

Hələ doqquz yaşında olarkən anası gözələrinin qarşısında öldürülən birinci Şahzadə Abbasi Xorasan dağlarına sürgün edirlər. O, kiçik bir qəsrdə süd qardaşı Sadiq bəyin nəzarəti altında böyüyür. Süd qardaşı onun hakimiyyətə gəlməsi üçün yollar axtarır. Amma Şahzadə Abbas ona və anasına edilən bu amansızlığı heç vaxt unuda bilmir, daim qətlə yetirilmək qorxusu ilə yaşayır, qarabasmalardan qurtula bilmir. Bir gün uzun müddət yanından ayrıldığı lələsi ona atası Kor Məhəmmədin möhürü naməsinə gətirir və beləcə, onun tac-taxta yolu açılır. Amma bu səltənətə gedən yolda lələsinə də, elə süd qardaşına da qurban verən şahzadə sonunda amansız bir hökmdarlığa yol alır...

Qarışıq və ən əsası da insan hissləri üzərində manipulyasiya ilə ağırlaşmış əsərin səhnə yozumunu da tamaşaçı üçün açıq suallar yaratdı. Amma ümumilikdə tamaşanın, daha doğrusu, aktyorların energetikası, dinamik həll və oyun içində formalaşmış üslub diqqəti cəlb edə bildi.

“Tənhalığın evi”ndə olanlar və olmayanlar...

Subyektiv səslənsə də, mənə görə, ən cəsarətli və maraqlı nümunə məhz Füzuli Dövlət Dram Teatrının gətirdiyi “Tənhalığın evi” ekzistensial tragikomediya idi. Tamaşanın müəllifi Abdulla Əlişadlı, rejissoru Nicat Mirzəzadədir.

Bu məzmunlu və qeyri-adi (tamaşanın bölgə teatrından, xüsusən də məhdud imkanlarla hazırladığını nəzərə alsaq) tərtibatlı tamaşanın ölüm gözələyən, hətta Tərlanın belə unudduğu, daha doğrusu, özlərinin də özlərini unudduğu qəhrəmanlarının səhnə ifadəçiləri Əli Hüseynov, Sehran Xanlarov, Sevinc Məmmədova, Qaçaq Qa-

rayev, Emin Abışov, İntizar Quliyeva, Vüsal Həsənov, Asif Şirinov, Elçin Məmmədov, Vüqar Babayev, Elşən Gözelov, Şəlalə Nəsirova və Gülgəz Soltanova idi.

Tamaşa bir neçə qocanın düşdüğü psixoloji durumdan və daxili sarsıntılarından bəhs edir.

Onlar, əslində, qocalıqdan yox, qocala-qocala məhkum olduqları tənhalıqdan ağıllarını itiriblər. Belə vəziyyətdə ölümü gözləmək ən son və ən ağlabatan üsuldur. Sadəcə, bunun üçün də müəyyən proseslər keçməlidirlər. Bu cismani natarazlıqda sonradan yeganə təsəlli və həmdəmləri evlərində saxladığıları müqəvva-kuklalardır. Bu qocalar qorxurlar ki, öldükdən sonra kuklaları kimsəsiz qalar. Oduq ki, ölməzdən əvvəl kuklaları dəfn etmək istəyirlər. Düşüdükləri bu vəziyyət onların daxili müharibəsidir. Özü də bu mübarizədə onlarda dərk edə bilmədikləri varlığa udulurlar.

Biz səhnədə hər şeyin həm var, həm də yox olduğunu görürük. Hə, bir də sonunda xurcundan çıxan qırmızı almalarla bizi kimin aldabı, kimin fənasına qurban gəldiyimizə şüurlu təfsir verilir...

“Dərdlərimin çamadanı”ndan çıxanlar...

Keçək Gəncə Dövlət Kukla Teatrının “Dərdlərimin çamadanı” adını verdiyi monotamaşasına. Hafiz Ataxanlının müharibə və Zəfər mövzusunda qələmə aldığı təsiri nümunəyə Fərmil Paşayev quruluş verib. Sadə tərtibatlı, daha doğrusu, bir çamadanlıq dekorlu tamaşanın rəssamı Məhəmməd Hacıyev, musiqi tərtibatçısı Şamil Məmmədli.

Kukla teatrının bundan əvvəl də uşaqlar və kukla tamaşalarında gördüyüm istedadlı aktrisası Zülfüyyə Əliyeva təxminən 40 dəqiqə müharibə və onun insan taleyindəki izlərini ustalıqla, özü də sadə və səmimi təsir vasitələri ilə hər kəsə ötürə bildi.

Mövzu, süjet ixtiyari savaşa yara almış qarabağlı, şuşalı bir ailənin qızının xatirələrinə bələ-nib: Şuşadan məcburi köçkün düşmüş 12 yaşlı qız öz həyat he-lədən bəri yaşadığı qorxu və məşəqqətli ömür yaşayır. Nəhayət, Gəncəyə gəlir. Burada ali təhsil alır. Növbəti zərbəni Gəncəyə atılan raketlər zamanı, İkinci Qarabağ savaşını zamanı alır. Dağıntılar altında qalan körpələri görəndə 30 il əvvəl qayıdır. Yaranları yenidən göynəməyə başlayır.

Qəhrəman xəyallarında həmişə doğma Şuşaya yollar çəkir və bir gün onun xəyalları gerçəkləşir. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə yenilməz Azərbaycan Ordusu Şuşanı işğaldan azad edir. Sevincini hər kəsə bölüşən və bir göz qırpmında 12 yaşına qayıdan qız sonda hamıya “Sizə Şuşadan nə gətirir?” sualını verir.

“Sülh naminə birləşək”

Festivalda tamaşa-kompozisiya ilə çıxış edən və bunlarla cəsarət nümayiş etdirən Salyan Dövlət Kukla Teatrının “Sülh naminə birləşək” (pantomim) səh-

nə aktı da zərif idi. Nümunənin müəllif və rejissoru Laləzər Hüseynovadır.

Dünyanı sülhə səsləyən 12 dəqiqəlik aktda səhnədə Mədinə Ramazanova, Maytəb Gözelova, Mirxədicə Mirzəyeva, Gülcənnət Hüseynova, Xuraman

Qədirova, Aynur Ağalarova, Kamalə Quliyeva, Rəyol Qurbanov, Nahid Rüstəmbəyli, Böyükağa Mehdişad, Nurlan Məlikov, Güllay Abbasova, Könül İsmayilova, eləcə də Könüllülər Aysun Əhmədova, Zəhra Ağayeva, Zülfüyyə Ramazanovanı alqışladı.

Onlar ağ göyərçinlərə “dönərək” səmadə uçaraq rəqs edirlər. Bu zaman Qu quşu və balaları göyərçinləri əvəz edib şən rəqs etməyə başlayırlar. Ova çıxan Şahzadə qu quşlarını görüb oxla vurmaq istəyir. Bala quşlar çox qorxurlar. Ana quş fəryad qoparıb balalarını yanına çağırır. O, qanadlarını açıb ovçuya “Mən balalarımı vurma, al, bu gözəl qızı sənə verirəm”, – deyir. Qız o qədər gözəl olur ki, Şahzadə ilk baxışdan ona vurulur. Qız da Şahzadəni çox bəyənir və mahnı oxuyub rəqs edir, qu quşları ilə sağollaşır gedirlər. Bütün quşlar səhnədə rəqs edir və bu zaman əslində Yer kürəsinin maketini tutmuş mavi paltarlı qız səhnəyə daxil olur. Bütün iştirakçılar Yer kürəsinin ətrafında birləşərək dünyada sülh olsun deyə çağırış edirlər...

Əvvəldə də qeyd etdiyim kimi, məsələ festivalda hər hansı yer tutmaq yox, məhz öz potensiallarını, səhnə imkanlarını göstərmək və yeni nəşə öyrənmək idisə, bu mənada hər 5 teatrlı qalib saymaq olar...

Həmidə Nizamiqızı

Yazıçı-dramaturq, Əməkdar incəsənət xadimi Məmmədhusəyn Əliyev (1925-1994) “Dağlar oğlu”, “Dağda bahar”, “Müstəntiq”, “Torpağın ətri”, “Döyüşən illər” romanları, həmçinin bir çox povest və hekayələri ilə bu gün də oxucular tərəfindən hörmətlə xatırlanır. Yazıcının Lənkəran Dövlət Dram Teatrında tamaşaya qoyulmuş “Prokuror” (14.12.1981) və “Ana fəryadı” (25.12.1984) pyesləri uzun müddət səhnə həyatı yaşayıb.

Teatrın yaradıcı kollektivi 41 ildən sonra yenidən “Prokuror” dramına müraciət edib. Bu günlərdə tamaşanın premyerası keçirilib. Səhnə əsəri 1976-1987-ci illərdə Lənkəran rayonunun prokuroru vəzifəsində çalışmış Əməkdar hüquqşünas Tələt Qənbərovun 90 illik yubileyinə həsr olunub.

Danılmaz faktdır ki, istər sovet dövründə, istərsə də indiki zamanda biz səhnədə və ekranda Mehman (“Qanun naminə”), Kamalov (“Alov”), Seyfi (“İstintaq”) kimi qanun keşişində duran vicdanlı, ədalətli hüquq və ədliyyə işçisinin obrazlarına rast gəlmişik. Lənkəran səhnəsindəki prokuror Şöhrət Poladov, həyatda tutduğu mövqeyinə görə həmkarlarına oxşasa da, tamaşanın quruluşçu rejissorları, Əməkdar incəsənət xadimi Oruc Qurbanov və Anar Babalı verdikləri səhnə yozumu ilə bu obrazı yeni cizgilərlə zənginləşdirərək orijinal bir surətin yaranmasına nail olublar.

Tamaşanın ilk səhnəsindən məlum olur ki, gənc Şöhrət Poladov (aktyor Saleh Əzimzadə) Xınalı rayonunun prokuroru təyin edilib. Anası Sona xanım (Qızılgül Quliyeva) oğlunun təyinatına əsla sevinmir. Buna səbəb isə ərinin illər öncə Xınalıda qətlə yetirilməsi, amma cinayətin üstünün açılmamasıdır. Sona xanım nə qədər çalışsa da, Şöhrəti inadından döndərə bilmir. Xınalıda isə gənc prokuroru çətin işlər gözləyir. Tikinti təstisinin kassiri öldürüldü, səyfdən külli miqdarda dövlətə məxsus pul vəsaiti oğurlanıb. Trestin gənc qarovulçusu Səlimxan Haqverdiyev bu işdə təqsirləndirilərək həbsxanaya salınıb. Əsl cinayətkarlar isə azadlıqdadırlar. Səhnə əsərinin konfliktli bu süjet xətti üzərində qurulub.

İkinci epizodda aktyor Allahveran Babayevin təqdim etdiyi Şirəhmədin miskin görkəminə

ilk baxışdan adamın yazığı gəlir. Artist qəhrəmanının xarakterini üzə çıxarmaqdan ötrü rəngarəng palitralardan istifadə edir. Hədisələr inkişaf etdikcə Şirəhmədin daxili aləmi bütün çıpqaqlığı ilə açılır. Məlum olur ki, Şirəhməd çox qorxulu tipdir, xarici görkəmi sadə olsa da, daxili aləmi eybəcərdir. Tikinti trestində bacısı oğlu Qəzənfərin (Amil İbrahimli) qanadları altına sığınan Şirəhməd çətin vəziyyətdən çıxış yolunu rüşvətdə görür. Elə rüşvət vasitəsilə də özünə Respublika Prokurorluğunda “dost və arxa” qazanmağa müvəffəq olur. Şirəhməd onların köməyi ilə çox cinayətlərin üstünə pərdə çəkib. İndi tikinti trestində törətdiyi cinayət işində də onlara arxayındır.

Qəzənfər isə Şirəhmədin ələltisidir. O, qorxaq və səbətsiz adamdır. Tikinti trestinin rəisi kimi məsul bir vəzifədə çalışmasına baxmayaraq, dayısı Şirəhmədin dediyi ilə oturub-durur.

Rayona yeni təyin olunmuş prokururun gəlişi həm Şirəhmədin, həm də Qəzənfərin narahatlığına səbəb olub. Hər iki cinayətkar maskalanmaq üçün müxtəlif vasitələrdən istifadə etməyə çalışırlar.

Yeri gəlmişkən bildirək ki, prokuror Şöhrət Poladov obrazı Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin məzunı Saleh Əzimzadənin

professional səhnədə debütüdür. Gənc aktyor bütünlüklə özünü qəhrəmanının keyfiyyətləri ilə birləşdirməyə səy göstərir. Onun qəhrəmanı namuslu, əməksevər ailədə böyüyüb, təhsil alıb. Şöhrət Bakıda prokuror köməkçisi işləyib. İndi isə ona etimad göstərərək Xınalı rayonuna prokuror təyin ediblər.

“Qanun hamı üçün qanundur!” prinsipi onun həyat amalıdır. Çətin anlarında xəyalən haqsızlığın qurbanı olmuş və vaxtsız

dünyasını dəyişmiş atası Kamranla danışır, onun məsləhətinə ehtiyac duyduğunu dilə gətirir. Şöhrətin Şirəhmədlə qarşılaşma səhnəsində iki qüvvə – xeyirlə şər üz-üzə dayanır. Şirəhməd zahirən özünü təmsilni göstərməyə çalışır, içəridən isə od tutub yanır. Şöhrəti bərkənd-boşdan çıxarmaq üçün hər vasitəyə əl atır, hətta evinə də dəvət edir. Şöhrət isə onun “xeyirxahlığını” rədd edir. Şirəhməd yeni prokurora yol tapmağın mümkün olduğunu görüb çirkin niyyətlər arzusuna ilə onun yanından çıxıb gedir.

Şöhrət isə öz növbəsində qorxulu bir tiplə rastlaşdığını və məhz Şirəhmədin tikinti trestində törədilmiş cinayətdə əli olduğunu yəqin edir. Şöhrət hələ evdə iken anasından həbs edilmiş Səlimxanı tanıyıb-tanımamasını soruşanda Sona xanım bu addan qorxur, təşviş hissi keçirir. Aktrisa Qızılgül Quliyeva bu qorxunun əsl səbəblərini açanda, diqqətimizi onun əlində tutduğu bir əşgər portreti cəlb edir. Bu Şöhrətin atasının fotoşəkildir. Aktrisanın sözlərindən məlum olur ki, Şöhrətin atası əslən Xınalıdandır. O, cəbhədən qayıdandan sonra Xınalının Quzeyli kəndində kolxoz sədri vəzifəsində çalışıb, daha sonralar naməlum səbəblərə

Haqq-ədalət yerini tapanda...

Lənkəran Dövlət Dram Teatrının yeni tamaşası haqqında

görə həbs olunub. Onun tutulmasında Şöhrətin adını çəkdiyi Səlimxan Haqverdiyev bilavasitə iştirak edib. Məhz bu səbəbdən ana oğlunun taleyi üçün qorxduğundan Şöhrətin o vaxt Xınalıda getməsinə razı deyildi.

Səlimxan obrazını Əməkdar artist Sucəddin Mirzəyev oynayıb və ən dramatik yük də onun üzərinə düşür. S.Mirzəyevin qəhrəmanı öz keçmişinə görə daxilən əzab çəkir. O, yeni prokururun köhnə dostunun oğlu olmasına həm sevinir, həm də kədərlənir. Səlimxanda həyat eşqi güclüdür. O, bilir ki, günahsızdır, onun həbsxanaya salınması, haqqında cinayətinin açılması Şirəhmədin və Qəzənfərin kələyi nəticəsində baş verib. Səlimxan həyata və insanlara inamını itirmir. Onun tutulmasında əli olanların bir gün öz cəzalarına çatacağına, haqqın ədalətə qovuşacağına qəlbən inanır.

Tamaşanın lirik-psixoloji yerlərindən biri final səhnəsidir. Bu səhnədə quruluşçu rejissorlarla aktyorların ümumi məqsədə xidmət etmələri özünün gözəl bəhrəsini verir. Tamaşaçı sanki teatrdə yox, məhkəmə salonunda oturub. Artıq Şirəhməd və Qəzənfər ifşa olunaraq məsuliyyətə cəlb ediliblər. İndi Səlimxan bərəsində hökm çıxarılmalıdır. Sona xanım oğlundan atasının düşməninə intiqam almasını tələb edəndə, Şöhrət sanki odla su arasında qalır. O, daxilən sarsıntı keçirir, düşünür, tərəddüd edir. Lakin prokuror Poladov qanunu şəxsi ədavətdən daha üstün hesab edir. Səlimxan bərəət qazanmaqla haqq-ədalət öz yerini tapır.

Tamaşada bütün iştirakçılar, o cümlədən Hikmət Cəfərov (Əmirxanov), Şəbnəm Hüseynova (Sənəm), Emil Tağı (Amazov), Vəfa Hacızadə (Surə), Teymur Hacızadə (Polis) ümumi məqsədə nail olmaqdan ötrü fəal çıxış edirlər.

Rəssam Fuad Babazadə və musiqi tərtibatçısı Miranda Qurbanova rejissor fikrinin açılmasına böyük əmək sərf etməklə məqsədlərinə nail olublar.

Bir sözlə, yaradıcı kollektivin ümumi səyləri ilə Lənkəran Dövlət Dram Teatrında daha bir maraqlı tamaşa ərəsəyə gəlib.

Sonda qeyd edək ki, “Prokuror” tamaşasının premyerasında Məmmədhusəyn Əliyevin və Tələt Qənbərovun övladları, yaxın qohumları da iştirak ediblər.

Ağəddin Babayev

Milli təsviri sənət salnaməsinə töhfə

“Naxçıvan rəssamlarının ensiklopediyası”

Azərbaycanın Naxçıvan bölgəsinin qədim tarixinin və zəngin mədəniyyətinin öyrənilməsi istiqamətində diqqətəlayiq işlər görüldü, sanballı nəşr layihələri həyata keçirilib. “Naxçıvan ensiklopediyası” (iki cild), “Naxçıvan abidələri ensiklopediyası” kimi nəşrlərin davamı olaraq “Naxçıvan rəssamlarının ensiklopediyası” çapdan çıxıb.

Ensiklopediya Naxçıvan Muxtar Respublikası Rəssamlar Birliyinin 50 illiyi ilə bağlı muxtar Respublika Ali Məclisi sədrinin 2 mart 2021-ci il tarixli sərəncamına əsasən ərəsəyə gətirilib. Ötən il Naxçıvanda yaşayan rəssamlar üçün sənət bayramı olub: birliyin 50 illik yubileyi münasibətilə konfrans, festival və sərgilər təşkil edilib.

Yeri gəlmişkən, “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzetinin 17 iyul 1971-ci il tarixli sayında dərc olunmuş bir yazıya toxunmaq istərdik. “Geniş imtiyazlar” başlıqlı məqalədə Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədr müavini Məmmədağa Tərlanov yazırdı: “Bu günlərdə xeyirxah məqsədlə Naxçıvana yola düşdük. Dəstəməzde Xalq rəssamı Səttar Bəhlulzadə, rəngkarlıq bölməsinin müdiri Əbdülxalıq və başqaları var idi”.

Bəli, bu heyət Naxçıvana orada Rəssamlar Birliyini təşkil etmək məqsədilə gəlmişdi. O vaxt yaradılan birlik artıq yarıməsrlilik dövrünü arxada qoyub.

“Əcəmi” nəşriyyatında nəfis tərtibətdə, müfəssəl məlumatlarla, rəssamların foto və əsərlərinin reproduksiyaları ilə zəngin ensiklopediyani vərəqlədikcə qürur hissi duyursan. Kitabı tərtib edənələr Naxçıvan Rəssamlar Birliyinin sədri, Azərbaycanın Əməkdar rəssamı, millət vəkili Üliyyə Həməzeyeva, birliyin baş fond müəhafizi Nizami Aliyev və rəssam Araz Xudiyev bu işə böyük əmək sərf ediblər. Şübhə etmirəm ki, bu kitab tədqiqatçı mütəxəssislər, rəssam və sənətsevərlər üçün dəyərli mənbələrdən olacaq. Burada 160-a yaxın incəsənət adamı (rəssam, qrafik, heykəltəraş, sənətsünas,

dekorativ-tətbiqi sənət ustası) haqqında məlumatlar, onların fotoları və əsərlərindən ibarət 600-ə yaxın rəngli reproduksiya əksini tapıb. Həmçinin kitabın digər özəlliyi və elmi əhəmiyyətindən biri kimi Orta əsrlərdə yaşamaş sənətkarlar, dekorativ-tətbiqi sənət ustaları (xəttat, həkkak, neqqaş, ornament ustası) haqqında məlumatların verilməsini xüsusi vurğulamaq olar. Nəşrdə tanınmış incəsənət xadimləri ilə yanaşı, gənc sənət adamları haqqında verilmiş məlumatlar da diqqəti cəlb edir və kitabın əhatə dairəsini genişləndirir.

Ensiklopediyada Azərbaycan təsviri sənət tarixinə adları əbədi daxil olmuş rəssamlardan Bəhrüz Kəngərli, Azərbaycanın və Türkiyənin tanınmış rəssamı İbrahim Safi, Xalq rəssamları Hüseyn Əliyev, Elmira Şahtaxtinskaya, Arif Qaziyev, Akif Əsgərov, Hüseynqulu Əliyev, Əməkdar incəsənət xadimləri Əyyub Hüseynov, Şamil Qaziyev, muxtar Respublikanın Əməkdar incəsənət xadimi Məmməd Qasımov, Mirçəli Seyidov, AMEA-nın müxbir üzvü, sənətsünaslıq doktoru Kərim Kərimov, sənətsünaslıq doktoru Adil Qaziyev və Cəmilə Novruzova kimi adları nəzərdən keçirdikcə bir daha bu kitabın əhəmiyyətindən hansı dərəcədə olduğuna əmin olursan.

Ensiklopediyada Naxçıvanda fəaliyyət göstərən rəssamlıq təşkilatları – ittifaq, muzey, qalereya və sərgi salonları, həmçinin Gəmiqayadakı qayaüstü təsvirləri haqqında da əhatəli məlumatlar əksini tapıb.

N.Aliyev ensiklopediyasının ön sözündə yazır: “Naxçıvan Muxtar Respublikası Rəssamlar Birliyinin üzvləri son illərdə beynəlxalq əlaqələrini xeyli genişləndirmişlər. Belə ki, bir çox xarici ölkələrdən dövlətlər almış və xaricdə təşkil olunan müsabiqələr, festivallar və müsabiqələrə qatılmışlar. Rəssamlarımız bu mötəbər tədbirlərə iştirak edərək muxtar Respublikamızı ləyaqətlə təmsil etmişlər”.

Təbii ki, kitabın gələcəkdə daha təkmil və genişləndirilməsi şəkildə yenidən nəşr olunması çox yaxşı olardı. Nəşrdə Naxçıvan rəssamlarının ekseriyyəti haqqında dolğun məlumatlar əks olunsada, bu ensiklopediyaya adları daxil edilməyən sənət adamları da vardır. Arzumuz budur ki, gələcəkdə ensiklopediya yenidən nəşr olunarkən bu sahədə fəaliyyət göstərən bütün yaradıcı insanlara yer verilsin.

Sonda ensiklopediyanın ərəsəyə gəlməsində zəhmətə olanları təbrik edib, yaradıcılığın davam etdirən rəssamlara uğurlar arzulayıraq. Təsviri sənətimizin müxtəlif sahələrinə dair bundan sonra da yeni sanballı nəşrlərin hazırlanacağına inanırıq.

Əsəd Quliyev
sənətsünas

Azərbaycan

14 dekabr 1915 – Görkəmli müğənni, Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq artisti, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, Dövlət mükafatı laureatı Rəşid Məcid oğlu Behbudov (1915 – 9.6.1989) Tiflisdə anadan olub. Əslən şuşalıdır. “Arşın mal alan” (1945), “Bəxtiyar” (1955) filmlərində baş rollara çəkilib, operada (Balas – “Sevil”) çıxış edib. Azərbaycan musiqisinin dünyada təbliğinə töhfələr verib. Bakıda Mahni Teatrını yaradıb.

14 dekabr 1927 – Kristalloqrafiya sahəsində məşhur alim, Azərbaycan EA-nın müxbir üzvü Xudu Surxay oğlu Məmmədov (1927 – 15.10.1988) Ağdamın Mərzili kəndində anadan olub. Ədəbiyyatşünaslıq, sənətsünaslıqla bağlı yazıların, “Naxışların yaddaşı”, “Qoşa qanad” və s. kitabların müəllifidir.

14 dekabr 1929 – Ədəbiyyatşünas, filologiya elmləri doktoru, tərcüməçi Dilarə Ələkbər qızı Əliyeva (1929-1991) Tiflisdə doğulub. “Nizami və gürcü ədəbiyyatı” mövzusunda tədqiqatları var, gürcü ədəbiyyatından tərcümələr edib. Ali Sovetin deputatı olub.

14 dekabr 1938 – Əməkdar incəsənət xadimi, rejissor Nazim Hüseynqulu oğlu Abbasov (1938 – 16.9.2000) Lənkəranda anadan olub. Bədii (“Dvorjakin melodiyası”), sənədli və televiziya filmlərinin rejissoru olub.

14 dekabr 1972 – Heydər Əliyev Sarayı istifadəyə verilib, sarayın səhnəsində ilk böyük qala-konsert keçirilib. Sovet dövründə Lenin Sarayı, sonra Respublika Sarayı adlanıb. 2004-cü ildən ümummilli lider Heydər Əliyevin adını daşıyır.

14 dekabr 2011 – Tanınmış xanəndə, Xalq artisti Qədir Cərkəz oğlu Rüstəmov (20.11. 1935 – 2011) vəfat edib. Muğam və xalq mahnılarımızın bənərsiz ifaçısı olub.

15 dekabr 1905 – Əməkdar incəsənət xadimi, rəssam Reyhan İbrahim qızı Topçubaşova (1905 – 5.3.1970) Qubada anadan olub. Portret (“M.Ə.Sabir”), mənzərə (“Mərdəkanın görünüşü”) janrlarında, meşə mövzusunda (“Köhnə bazar”, “Toy”) əsərlər, natümmortal çəkib.

15 dekabr 1909 – Azərbaycan təsviri sənətinin görkəmli nümayəndəsi, Xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Səttar Bəhlul oğlu Bəhlulzadə (1909 – 13.10.1974) Bakının Əmircan kəndində doğulub. Əsərləri: “Kəpəzin göz yaşları”, “Vətənimin baharı”, “Azərbaycan nağılı”, “Suraxanı atəşgahı”, “Babəkin üsyanı”, “Fətəli xan” və s. Əsərləri dünyanın bir sıra muzeylərində saxlanılır.

15 dekabr 1910 – Tarixçi alim, akademik İsmayıl Abbas oğlu Hüseynov (1910 – 8.11.1969) anadan olub. AMEA Tarix İnstitutunun direktoru işləyib. Tarix elmləri doktoru adını alan ilk azərbaycanlı alimdir.

15 dekabr 1912 – Azərbaycanın ilk qadın bəstəkarı Ağabacı İsmayıl qızı Rəzayeva (1912 – 4.7.1975) anadan olub. Mahni (o cümlədən uşaqlar üçün “Kukla”, “Şən yolka” və s.) və romansların, simli kvartet üçün əsərlərin müəllifidir.

15 dekabr 1913 – Tarix elmləri doktoru, ictimai xadim Kamran Əsəd oğlu Hüseynov (1913 – 20.4.2006) Qubadlı rayonunun Çərəli kəndində doğulub. Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti sədrinin müavini olub.

15 dekabr 1920 – Azərbaycan İnqilab Komitəsi “Vahid dövlət arxiv fondunun təşkili və Xalq Maarif Komissarlığı yanında Mərkəzi Dövlət Arxivinin yaradılması haqqında” dekret verib. Azərbaycan Dövlət Arxivi 1921-ci ilin yanvarında fəaliyyətə başladı.

15 dekabr 1922 – Əməkdar incəsənət xadimi, rejissor Ulduz Saleh qızı Rəfil-Əliyeva (1922-2006) Goranboy rayonunun Borşulu kəndində doğulub. Gənc Tamaşaçılar Teatrında çalışıb. Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının professoru olub.

15 dekabr 1924 – Xalq şairi Hüseyn Arif (Hüseyn Camal oğlu Hüseynzadə; 1924 – 14.9.1992) Ağstafa rayonunun Yenigün kəndində doğulub. “Bahar gələndə”, “Söylə, yadımdımı?”, “Qocalan deyiləm” və s. kitabların müəllifidir. Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin yaradıcısı və rəhbəri olub.

15 dekabr 1939 – Əməkdar artist, vokal ifaçısı Rumiyyə Həmid qızı Kərimova (1939 – 5.12.2020) Bakıda doğulub. Akademik Opera və Balet Teatrının solisti olub.

15 dekabr 1939 – Xalq artisti, müğənni Yalçın İmran oğlu Rzazadə (1939 – 22.2.2021) Lənkəranda doğulub. Azərbaycan Televiziya-yasında “Dan ulduzu” ansamblının, digər musiqi kollektivlərinin solisti olub, filmlərdə (“Dədə Qorqud”, “Qayınana”) mahnıları ifa edib.

15 dekabr 1956 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, kinomexanik Tofiq Hüseyn oğlu Hüseynov (1956-2014) anadan olub.

15 dekabr 1999 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, aşıq İmran Mehralı oğlu Həsənov (1928-1999) vəfat edib.

16 dekabr 1898 – Xalq rəssamı Qəzənfər Ələkbər oğlu Xalıqov (1898 – 1.3.1981) Bakıda anadan olub. “Molla Nəsrəddin” jurnalında karikaturaçı kimi çalışıb, “Sehrlı xalat”, “İstintaq davam edir” filmlərində geyim rəssamı olub. “Nizaminin portreti”, “Firdosvinin dəfni” və s. əsərlərin müəllifidir.

16 dekabr 1909 – Yazıçı-publisist, Əməkdar mədəniyyət işçisi Cahangir Rəcəb oğlu Gözelov (1909 – 7.9.1999) Ağdam rayonunun Şıxbabalı kəndində anadan olub.

16 dekabr 1922 – Ədəbiyyatşünas, Əməkdar mədəniyyət işçisi İmran Sultan oğlu Seyidov (1922 – 10.5.2001) Qubada doğulub. “Koroğlu” dastanını rus dilinə tərcümə edib. Azərbaycan EA-nın İctimai elmlər bölməsində elmi katib olub.

16 dekabr 1927 – Tarixçi alim, akademik Cəmil Bahadur oğlu Quliyev (1927 – 27.12.2010) Ağdamda doğulub. Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasının baş redaktoru, Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti olub.

16 dekabr 1934 – Şair, tərcüməçi, Əməkdar incəsənət xadimi Tofiq Qulam oğlu Bayram (1934 – 18.4.1991) Bakının Əmircan kəndində anadan olub. Kitabları: “Səninlə görüşəndə”, “Əsrin oyununu”, “Könlümdə yaşayanlar”, “Ay gecikən məhəbbətim” və s. Rus dilindən bədii tərcümələrin müəllifidir.

16 dekabr 1952 – Əməkdar artist, müğənni Zöhrə Abdulla qızı Abdullayeva (1952 – 28.5.2021) Şuşa şəhərində anadan olub.

16 dekabr 1961 – Jurnalist, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı: Salatin Əziz qızı Əsgərova (1961 – 9.1.1991) anadan olub.

16 dekabr 1979 – Məşhur cazmen, bəstəkar, Əməkdar artist Vaqif Əziz oğlu Mustafazadə (16.3.1940 – 1979) vəfat edib. Cazmuğamın yaradıcısıdır. Beynəlxalq müsabiqə və festivalların qalibi və laureatı olub.

16 dekabr 2011 – Opera müğənnisi, SSRİ Xalq artisti Firəngiz Yusif qızı Əhmədova (23.9.1928 – 2011) vəfat edib. 1951-1988-ci illərdə Akademik Opera və Balet Teatrının solisti olub.

Dünya

14 dekabr 1895 – Fransız şairi, poeziyada dadaizm və sür-realizmin banilərindən biri Pol Eluyar (Paul Eluard – Eugene Emile Paul Grindel; 1895 – 18.11.1952) anadan olub.

14 dekabr 1898 – Rus kinorejissoru Yefim Lvoviç Dziqan (1898 – 31.12.1981) anadan olub. “Fətəli xan” (1947) Azərbaycan filmi-nin rejissorudur.

14 dekabr 1924 – Hind aktyoru, rejissor, prodüser Rac Kapur (Raj Kapoor; 1924 – 2.6.1988) anadan olub. Filmləri: “Avara”, “Cənab 420” (aktyor), “Sanqam”, “Bobbı”, “Abdulla” (rejissor) və s.

15 dekabr 1798 – İtalyan şairi Antonio Qvandanoli (Antonio Guadagnoli; 1798- 1858) anadan olub.

16 dekabr 1770 – Alman bəstəkarı, dirijor və pianoçu Lüdviq van Bethoven (Ludwig van Beethoven; 1770 – 26.3.1827) anadan olub.

16 dekabr 1775 – İngilis realist ədəbiyyatında “qadın romanları”nın banisi Ceyn Ostin (Jane Austen; 1775–1817) anadan olub.

16 dekabr 1866 – Rus rəssamı, təsviri sənətdə abstrakSIONİZMİN banilərindən Vasili Kandinski (1866–1944) anadan olub.

Hazırladı: V.Orxan

əvvəlki səh. 1-də

Silsilə tədbirlərin ilk günü “Şuşanın tək incisi” bədii-sənədli filminin təqdimatı olub. Bu il 190 illiyi qeyd olunan Azərbaycanın görkəmli şairəsi Xurşidbanu Natəvanın həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş filmin (ideya müəllifi Günay Əfəndiyeva, rejissor Zəhra Quliyeva, ssenari müəllifi Üliyyə Heydərova) çəkilişləri Xan qızının ocağında – Şuşada ermənilər tərəfindən viran qoyulan dəstəyi ilə aparılıb. Natəvan obrazını Xalq artisti Mehriban Zəki canlandırıb.

Şuşa Günləri çərçivəsində Bursada “Şuşada ürayım qaldı” tamaşası nümayiş etdirilib. Tamaşa Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun dəstəyi ilə Bakı Bələdiyyə Teatrı tərəfindən Xalq yazıçıları İlyas Əfəndiyevin “Qarabağnəmə” pyesi və Elçinin “Baş” romanı əsasında hazırlanıb. Tamaşanın quruluşu müəllifi Xalq artisti Mərahim Fərzəlibəyov, musiqi tərtibatçısı Xalq artisti Eldar Mansurov, quruluşçu rəssamı Əməkdar mədəniyyət işçisi İlham Əsgərovdur.

Tamaşadan əvvəl çıxış edən quruluşçu rejissor Mərahim Fərzəlibəyov Bakı Bələdiyyə Teatrı, eləcə də XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının klassiklərindən olan İlyas Əfəndiyevin və Xalq yazıçısı Elçinin yaradıcılığı haqqında danışib. Qeyd olunub ki, “Qarabağnəmə” pyesində XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycan xanlıqlarının çar Rusiyası tərəfindən istilasından bəhs edir. Elçinin “Baş” romanında hadisələr də həmin dövrdə cərəyan edir.

Nümayişdən sonra Bakı Bələdiyyə Teatrının yaradıcı heyətinə Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun xatirə hədiyyəsi təqdim edilib. Rejissor Mərahim Fərzəlibəyov da Günay Əfəndiyevaya və TÜRKSOY-un baş katibi Sultan Rəevə teatr adından hədiyyələr təqdim edib.

Şuşa Günləri çərçivəsində məşhur fotoqraf Reza Dəqatının “Azərbaycanın incisi Şuşa” adlı sərgisi də açılıb. Bursa Böyükşəhər Bələdiyyəsinin başqanı Alınur Aktaş, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Günay Əfəndiyeva, ölkəmizin İstanbuldakı baş konsulu Nərminə Mustafayeva, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov, TÜRKSOY-un baş katibi Sultan Rəev, Bursa valisi Yakup Canbolat və digərləri sərgiyə baxıblar.

Sərgidə fotoqrafın Şuşada işğaldan əvvəl və sonra çekdiyi 60 foto nümayiş olunur. “Şuşa nisgili daima mənim ürayımda yəşayırdı, ruhum Şuşada qalmışdı. Şuşanı dünyaya göstərmək istəyirdim. Şükürlər olsun ki, bu arzuma çatdım”, – deyərək Reza Dəqatı Bursada jurnalistlərə açıqlamasında bildirib.

Bursa “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” estafetini Şuşaya verdi

Xatırladaq ki, Reza Dəqatı 1992-ci ilin aprelində, Şuşanın erməni qüvvələri tərəfindən işğal olunmasından bir neçə həftə əvvəl şəhərdə fotolar çəkib. O, 29 il sonra Şuşaya qayıdaraq şəhərdə gördüklərini yenidən fotokamerasına yaddaşına köçürüb.

Günay Əfəndiyeva Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu adından Reza Dəqatıya təşəkkür plaketi təqdim edib.

Dekabrın 9-da Bursada “Yeddi gözəl” musiqi qrupunun konserti təşkil edilib. Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu tərəfindən yaradılan musiqi qrupu Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Türkmənistan, eləcə də Maca-

Bursada Şuşa Günləri çərçivəsində dekabrın 9-da Qarabağ qadın milli geyim kolleksiyasının təqdimatı olub. Mərasimdə tanınmış modelyer, Azərbaycan Milli Geyimlər Mərkəzinin rəhbəri sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Gülnarə Xəlilovanın hazırladığı kolleksiya nümayiş etdirilib.

Tədbirdə çıxış edən Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Günay Əfəndiyevaya gələn il “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” statusunu layiqincə daşımağa hazırlaşan Şuşa şəhərinin tarixi və mədəni mirasının tanıtılmasına töhfə verməkdən qürur hissi keçirdiklərini bildirib. Gülnarə Xəlilova tədbirə dəvətə görə təşkilatçılara minnətdarlığını bildirib.

Silsilə tədbirlərlə yanaşı, Bursa Böyükşəhər Bələdiyyəsinin başqanı Alınur Aktaş və Bursa vali-

dəniyyət Nazirliyinin TÜRKSOY-dakı nümayəndəsi Elçin Qafarlı iştirak ediblər.

Dekabrın 9-da TÜRKSOY-un “Bursa-2022 – Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” ilinin rəsmi bağlanış mərasimi keçirilib.

Mərasimdə “mədəniyyət paytaxtı”nın simvolu Bursa Böyükşəhər Bələdiyyəsinin başqanı Alınur Aktaş tərəfindən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimova təqdim edilib.

TÜRKSOY-un baş katibi Sultan Rəev, Türk Dövlətləri Təşkilatının baş katibi Kubanıçbek Ömüraliyev, Bursa valisi Yakub Canbolat, Bursa Böyükşəhər Bələdiyyə başqanı çıxış ediblər.

Sonra Bursa şəhərinin və TÜRKSOY-ya üzv ölkələrin sənəçilərinin iştirakı ilə musiqi proqramı təqdim olunub. Konsertdə Azərbaycanın Xalq artisti Gülyanaq Məmmədova da çıxış edib.

“Bir il boyunca “Türk dünyası”nın mədəniyyət paytaxtı” adını layiqincə daşdıığımız üçün qürurluquq. 2021-ci ildə aldığımız bu əmanəti indi “Bir millət, iki dövlət” bildiyimiz cən Azərbaycana, qardaş və dost ölkəyə təhvil veririk. Təbii ki, Şuşa hər birimiz üçün xüsusi mənə kəsb edən bir məkandır”, – deyərək Alınur Aktaş bu sözləri Azərbaycan mediasına müsahibəsində bildirib.

Qeyd edək ki, türk dövlətləri başqalarının 2010-cu ildə İstanbulda keçirilən zirvə toplantısında təsdiqlənən TÜRKSOY-un “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” layihəsinə əsasən, 2012-ci ildən etibarən bu missiyanı hər il təşkilata üzv ölkələrdən birinin şəhəri qəbul edir.

İlk olaraq “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” adını Qazaxıstanın Astana, ardınca 2013-cü ildə Əskişəhər (Türkiyə), 2014-cü ildə Kazan (Tatarıstan), 2015-ci ildə Mərv (Türkmənistan), 2016-cı ildə Şəki (Azərbaycan), 2017-ci ildə Türküstan (Qazaxıstan), 2018-ci ildə isə Kastamonu (Türkiyə) daşıyıb. 2019-cu ildə bu missiyanı Oş (Qırğızıstan), 2020-ci ildə isə Xivə (Özbəkistan) qəbul edib. Xivə şəhərində 2020-ci ilin “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” mərasimləri pandemiyə səbəbindən etərlənərək 2021-ci ildə keçirilmiş, sonra estafet Bursa şəhərinə verilməmişdi.

Bələliklə, Şuşa “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” missiyasını qəbul edən sayca 11-ci şəhərdir.

Xronoqraf

Tarixdə bu gün

Zamanın səhifələrində qalan olaylar, faktlar...

295 il əvvəl...

12 dekabr 1727-ci ildə Rusiya ilə Səfəvi dövləti arasında Nabur sülh müqaviləsi imzalanıb. Şamaxı yaxınlığındakı Nabur kəndində (indiki Qobustan rayonunun inzibati vahidi) imzalanan müqaviləyə əsasən, Şirvan bəylərbəyliyi Cavad, Salyan, Quba əraziləri Rusiyanın nəzarətinə keçib. Bundan əvvəl bağlanan Peterburq müqaviləsi (12 sentyabr 1723) ilə Səfəvilər Xəzərsahili bölgələri Rusiyaya güzəştə getmişdi.

197 il əvvəl...

14 dekabr

1825-ci ildə Rusiya imperiyasının paytaxtı Sankt-Peterburqda “Dekabristlər üsyanı” baş verib. Senat meydanında çar I Nikolayın taxta çıxma mərasimi keçirilən gün bir qrup zabitin yaratdığı “Şimal itti-fağı” adlı gizli qurum hərbi çevriliş etmək istəyib. Lakin “dekabristlər”in cəhdi uğursuz oldu, onlar Peterburqun general-qubernatoru Mixail Miloradoviçi öldürsələr də, heç nəyə nail olmadılar. Üsyanın rəhbərləri (beş nəfər) edam edildi, onlarla iştirakçısı isə Sibirə sürgün edildi.

176 il əvvəl...

14 dekabr 1846-ci ildə çar I Nikolay Rusiyanın ələ keçirdiyi Cənubi Qafqazın yeni inzibati bölgüsü barədə fərman verib. 1841-ci ildə yaradılmış Gürcüstan-İmeretiya quberniyası və Xəzər vilayəti ləğv olunub, onların əvəzində Tiflis, Kutaisi, Dərbənd və Şamaxı quberniyaları yaradılıb. Azərbaycan torpaqları Tiflis, Dərbənd və Şamaxı quberniyaları arasında bölünüb.

103 il əvvəl...

14 dekabr 1919-cu ildə Bakıda Azərbaycanla Ermənistan arasında ərazi mübahisələrinə həsr olunan müş konfrans işə başlayıb. Dekabrın 21-dək davam edən konfrans nəticəsiz bitib, Zəngəzur daxil olmaqla heç bir məsələdə razılıq əldə olunmayıb.

100 il əvvəl...

13 dekabr 1922-ci ildə Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan nümayəndələrinin iştirakı ilə Bakıda keçirilən I Zaqafqaziya Sovetlər Qurultayında (10-13 dekabr) Zaqafqaziya Sovet Sosialist Federativ Respublikasının yaradıldığı elan olunub. “Zaqafederasiya”nın əsası 1922-ci il martın 12-də Rusiyanın təşəbbüsü ilə təsis edilən Zaqafqaziya Sovet Sosialist Respublikaları Federativ İttifaqı ilə qoyulmuşdu. Qurultayda federasiyanın Tiflisdə yerləşəcək rəhbər orqanı – Zaqafqaziya Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi (sədr N.Nərimanov) seçilib. ZSFSR-in yaranması ilə Azərbaycan SSR formal müstəqillikdən də məhrum oldu. Dekabrın 30-da ZSFSR, RSFSR, Ukrayna SSR və Belarusiya SSR ittifaq dövlətinə – SSRİ-ni təsis etdilər. “Zaqfederasiya” 1936-cı ilədək mövcud oldu və həmin il üç respublika SSRİ-nin müttəfiq subyektinə çevrildi.

77 il əvvəl...

12 dekabr

1945-ci ildə Cənubi Azərbaycanda Seyid Cəfər Pişəverinin rəhbərliyi altında milli-azadlıq hərəkatının zəfəri olaraq Milli Hökumət qurulub. Tarixə 21 Aşer (12 dekabr) Hərəkatı kimi düşən Milli Hökumətin ömrü bir il oldu. Hərəkata dəstək verən sovet qoşunları İrəni tərk edəndən sonra şah rejimi Milli Hökumət üzərinə hücumu keçdi və o, 1946-cı il dekabrında süqut etdi. Şimali Azərbaycana mühacirət edən Pişəverli 1947-ci ilin iyununda müəmmalı avtomobil qəzasında həlak oldu.

62 il əvvəl...

14 dekabr 1960-cı ildə BMT-nin Baş Assambleyası “Müstəmləkə ölkələrinə və xalqlarına müstəqillik verilməsi haqqında” qətnamə qəbul edib. Qətnamə Afrika və Cənubi-Şərqi Asiyada müstəmləkəçilik əleyhinə mübarizənin qızğın çağında qəbul edilmişdi. Tarixə “Afrika ili” kimi düşən 1960-cı ildə qitənin əksər ölkələri müstəqilliyini elan etdi.

31 il əvvəl...

13 dekabr 1991-ci ildə Pakistan İslam Respublikası Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyıb. Bu, Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan üçüncü (Türkiyə və Rumıniyadan sonra) dövlət idi. İki ölkə arasında diplomatik əlaqələr 1992-ci il iyunun 9-da quruldu.

23 il əvvəl...

12 dekabr 1999-cu ildə Azərbaycanda ilk bələdiyyə seçkiləri keçirilib. Seçkilər nəticəsində ölkə üzrə 2660-dək bələdiyyə formalaşdı.

19 il əvvəl...

12 dekabr 2003-cü ildə Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri, eks-prezident Heydər Əliyev ABŞ-nin Klivlend Klinikasında uzun sürən xəstəlikdən sonra vəfat edib. Heydər Əliyevin vəfatı ilə bağlı Azərbaycanda 7 günlük matəm elan olunub.

Hazırladı: V.Orxan

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79 (müxbirlər)
530-34-38 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az
Lisenzia № AB 022279. İndeks: 0187. Qiyməti: 60 qəpik

“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib,
“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5078. Sifariş: 3656

Buxalılaşa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir.
Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

Bank rekvizitləri:

Kapitalbank 1 saylı Yasamal filialı
Kod: 200037. VÖEN: 9900003611. SWIFT: AIBAZ2XXXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944

MADANIYYAT QAZETİ REDAKSIYASI

H/Hesab: AZ98AIB33080019443300232103. VÖEN: 1300338641

Bakıda Qazaxıstan filmləri nümayiş olunub

İki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin 30 illiyi münasibətilə

əvvəlki səh. 1-də

“Kenje kız” cizgi filminin rejissoru İvan Ardaşov çox həyəcanlı olduğunu söyləyib: “Filmimi izləmək məndə qarışıq hisslər yaradırdı. Çünki böyük ekranda öz işimə baxıram. Zəldə çoxlu uşaqların olması məni daha da həyəcanlandırırdı. Filmin ideyası üzərində 4 ay işlədik. Ekrana işi bir ilə başa gəldi. Başqa bir ölkədə öz işini təqdim etmək istənilən halda həyəcanvericidir. Layihənin prodüseri Aybike Rahimjanova, ssenari müəllifləri Sergey Derkaç və Dinara Dildabekovadır. Bizim üçün Əsas odur ki, hər şeydən əvvəl özümüzün görmək istədiyimiz əyləncəli və sadə bir film çəkək. Nəticə uğurlu oldu. Bakı bu lentə nümayiş etdirdiyimiz ikinci şəhərdir. Tamaşaçı rəyi mənim üçün çox önəmlidir və Bakıya ilk gelişimdən çox məmnunam. Əsasən cizgi filmləri çəkirəm. Azərbaycan cizgi filmləri

haqqında məlumdusuzam. Bakıda keçirilən ANIMAFILM beynəlxalq festivalında iştirak etməyi planlaşdırıram”.

Dekabrın 11-də isə “Alğa” bədii filmi nümayiş olunub. Atasının ölümündən sonra quldurluq yolu ilə pul qazanmağa başlayan iki

qardaşın hekayəsindən bəhs edən film diqqətçəkən mövzudur. Qardaşları istedadlı gəncləri seçmək üçün şəhərdən kəndə gələn atletika məşqçisi görür.

Çətin sınaqlar qardaşların üzərinə düşür. Faciəli bir hadisə onların həyatını dəyişir. Qardaşlardan biri indi marafonda dünya çempionunu məğlub etməlidir...

Yenar Nuruqaliyevin quruluşunda lentə alınan filmə çəkilən aktyorlardan yalnız kiçik qardaş rolunu oynayan Yərbol Semkulov da Bakıya gəlib. O deyir: “Bu film insanın hər zaman səhvlərini düzəltmək imkanının olmasından bəhs edir. Ekrana əsəri İspaniyada keçirilən kinofestivalda uğurla təqdim olunub”. Aktyor yeddi ildir ki, kino sahəsində çalışır. O, bir çox qazax filmlərində (“Qadağan edilməmiş rəqslər”, “Bölünməz”, “Yay gəlir” və s.) rol alıb.

Qeyd edək ki, hər iki film ingilis dilində subtitrlərlə rus dilində təqdim edilib.

Lələ